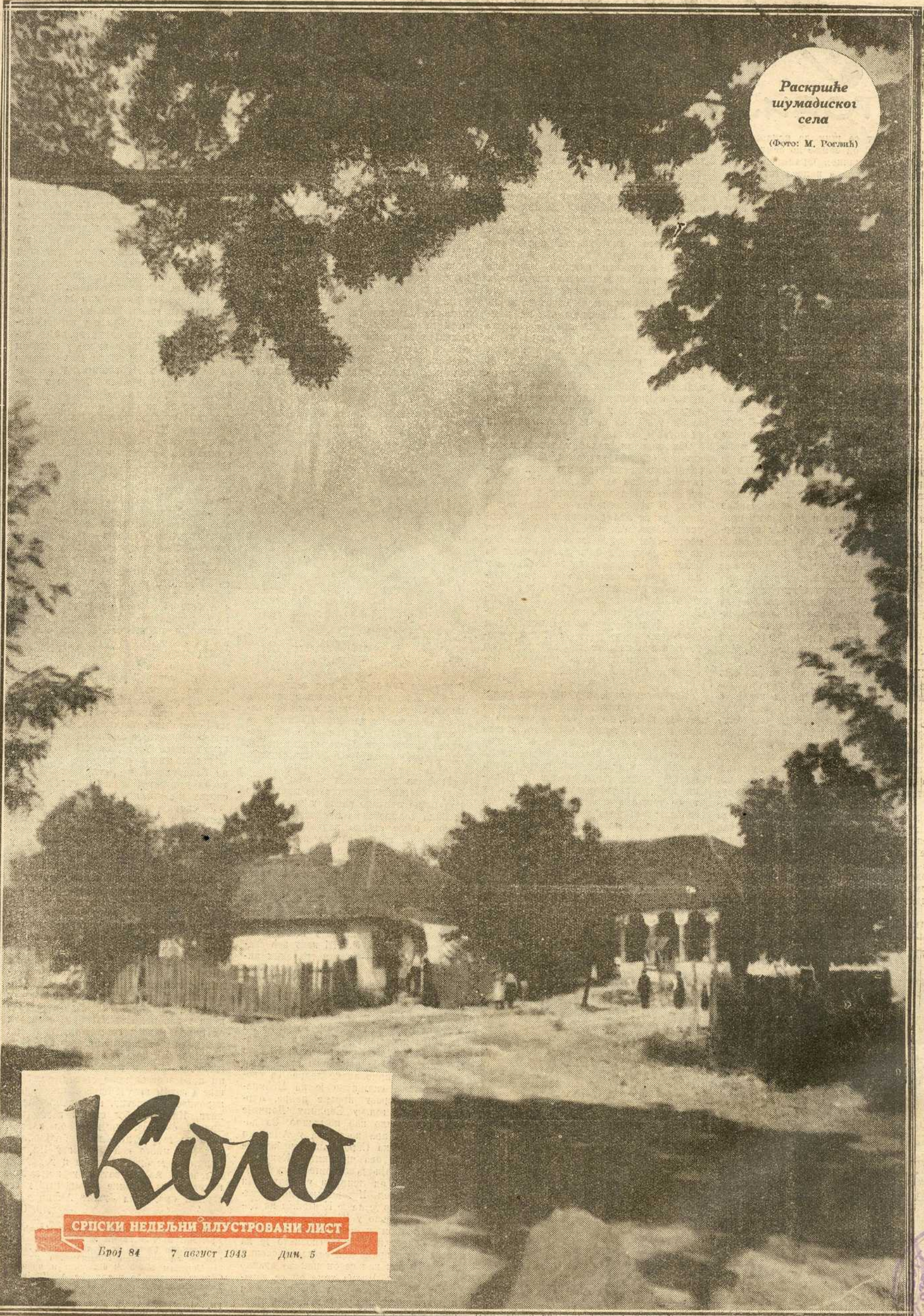

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Раскриће
шумадиског
села
(Фото: М. Роглић)

Коло

СРПСКИ НЕДЕЉНИ ИЛУСТРОВАНИ ЛИСТ

Број 84 7 август 1943 Дим. 5

Лептља

ИСТОРИЈА ЈЕДНЕ СТРАШНЕ БОЛЕСТИ

... Болест се шувала полагано од куће до куће, од земље до земље. Харала је у Немачкој, Француској, Енглеској, Шпанији, а напослетку је захватила северне земље; допрла је шта више до Исланда. А што је било најстрашније, куда је поступала врло брзо: често је штедела читаве крајеве, прескакала поједине куће, нестајала изненада, да би се после година опет појављивала несмањеном жестином... Смртност је била огромна. У Берну је на пример, за време епидемије куге, умрало по шездесет особа дневно; две трећине оксфордских ђака поумирало је од куге. Према прорачуну умрло је у Европи око двадесет и пет милиона особа од „дрне смрти“, те су тадашњи људи били уверени да је лакше пребројати преживеле, неголи оне који су поумирали од куге... Тако пише историја о страшној епидемији куге која је захватила Европу половином четрнаестог века. Лепра — такође једна страшна болест — није никада тако харала само благодарећи чињеници да иако прилепчива, њена прилепчивост није толика, колика је других заразних болести. Међутим и лепра је, пре много векова, била болест од које је човечанство дрхтало. Данас, опасност од ње, благодарећи општим хигијенским и културним приликама, много је мања, бар у културним земљама Европе. Па ипак и данас у многим земљама постоји приличан број болесника од лепре. Због тога је вест, коју су ових дана новине донеле да је један научник утврдио да се кукољем она преноси, могла све да обрадује, јер даје наде да ће се, можда ускоро, моћи лепру коначно да избрише из списка страних болести које су мориле човечанство.

Порекло лепре (код нас се она још зове и губа или проказа у старословенском) обавијено је велом незнања. Према једном египатском папирусу, могло би се мислити, да је она била позната још у 14 веку пре Христа. Међутим тачним проучавањем података које папирус даје, утврдио се да опис болести не личи на лепру. Према томе данас се сматра да је тај податак врло несигуран. Исто тако дуго се веровало да извесни описи болести у Св. Писму указују на то да је у то време лепра била позната као болест. На жалост критичко проучавање и тих података довело је дотле да се посумња и у тај опис. Истина Хипократ, неколико векова пре Христа, помиње лепру, само се, према његовом опису, може пре закључити да је била у питању нека кожна болест (може бити она која је у медицинској позната

под именом псориазе) а не права лепра. Према томе у историји медицине данас се сматра да се не може са сигурношћу да каже када се лепра појавила као болест. Врло је вероватно да се она јавила прво у Азији и то у Индији или Кини и да је она одатле, преко Египта, доспела у Европу. Према томе Египат би био не постојбина, него само улазна врата ове страшне болести.

Први историски сигуран опис ове болести учинио је римски књижевник Титус Лукрецијус Карус (99—55 пре Христа). Међутим први стручни, медицински опис лепре даје чувени римски лекар Целзус (53 пре до 7 после Христа). Он каже да је лепра непозната код Римљана, али да постоји код Грка. Сигурно је да је већ у II веку после Христа епидемија лепре захватила Ломбардију, Шпанију, Француску и Немачку. Пет стотина година доцније постоје у Европи многе лепрозерије у којима су губавци издвојени од осталог света.

Ови податци, данас у историји медицине сигурно утврђени, јасно говоре против претпоставке, у коју се дуги низ година апсолутно веровало, да су Крсташи донели лепру у Европу. Врло је вероватно да су они допринели да се она рашири у све европске крајеве, али она је већ у Европи постојала и пре њиховог повратка. Тако док је лепра била дуго непозната болест у Енглеској она се и тамо јавља крајем десетог века а затим, благодарећи повратку Крстаца, и у Данској, Шведској, Норвешкој, па и на Исланду. Током четрнаестог века епидемија је у Европи на врхунцу. Затим постепено опада да у XVII веку скоро потпуно нестане као опасност, бар у културним земљама нарочито Западне и Средње Европе.

Интересантно је и у историји медицине много дискутовано питање који је био разлог да се епидемија лепре током векова толико прошири, а шта је опет био разлог да она постепено изумре. Прво се помишљало на то да је она током векова, код света, путем наслеђа, створила природан и урбеини имунитет (отпорност). Међутим у то је тешко веровати када се зна да се болест ширила током неколико векова, док је такорећи нестала у току само сто година. Затим се помишљало на побољшање општих културних као и хигијенских прилика у то време у Европи. Али се и то не може примјети као објашњење пошто лепра нестаје много доцније од доба у коме су се опште културне и хигијенске прилике у Европи знатно поправиле.

Према томе у питању ширења и изумирања епидемије лепре у Европи, постоји нешто непознато. Данас се сигурно зна да губу изазива бацил, сличан бацилу туберкулозе. Њега је први открио норвешки ботаничар и лекар Герхард Хансен (1841—1912) и то 1871 год., а то своје откриће саопштио је он годину дана доцније у Лекарском друштву у Кристијанији (данас Ослу). Тек 1879 год. немачки лекар Најсер га је тачно описао и изложио све његове карактеристике.

Али иако се данас зна да лепру изазива специфичан бацил, не зна се како се он преноси. Може се лепра пренети са оболелог на здравог, али таква врста заразе врло је тешка. Данас се сматра да ако је могућност заразе код малих богиња (које су врло заразне!) 100%, онда је она код ту-

пру у Америку. Истина, они су за тај поклон добили други, не мање вредан: сифилис.

Према нашим историским подацима лепра се појавила на Балкану већ у IX веку. У једном статуту града Дубровника из 1272 год. предвиђено је да губавци живе изван вароши „поред њених источних врата“. У то доба губавци су имали свог поглавара, који је водио надзор над њима и вероватно у име њихово општио са спољним светом. Према неким подацима губавци из Дубровника нису били строго држани изван града. Живели доста слободно, они су улазили и у варош. Међутим 1413 год. би одлучено да се истрајају „губавци који су се у великом броју намножили“. Врло је вероватно да је заиста у Дубровнику у то време било доста губаваца, јер се у хроници спомиње, да је 1430 год. било одлучено да се сагради нарочити дом у Конављу, поред цркве Св. Петра, а недалеко од Пљочина. Интересантно је да су не само Веће него и грађани поступали са нарочитим обзирима према губавцима. Тако је држава поклањала земљиште и зидала домове за лепрозне, док су грађани, после смрти, остављали њима знатне суме. Год 1444 Живко Милиновић је оставио 500 перпера да се купи кућа за губавце. Из заоставштине Ђурковићеве добили су губавци 1447 год. такође кућу. Тачан број губаваца који је живео у Дубровнику тешко је одредити. Међутим зна се да је 1410 год. било око 20 лепрозних; у септембру 1413 год. било их је 4 а 1472 год. било их је 17. Од тада их је вероватно било све мање јер их историски списи из XVI века све мање спомињу.

Један лепрозни из XV-ог века

У Србији је такође било губаваца. Спомиње се да је Немања њима чинио дарове. Стеван Урош је из милосрђа губавце окупљао око свог двора. Урош III је у околици Дечана подигао нарочито склониште за губавце. Према Константину Филозофу, десет Стеван Лазаревић је био нарочито „милостив“ према губавцима. „И када се то дознаде, многи придобоше у Србију из Бугарске и других крајева“. Али, то би у толикој мери да су их напослетку морали протерати.

У скорије време лепра се такође спомиње у нашим крајевима. Год. 1888, 1899, 1900 било је случајева у околини Ваљева, Ужица, Крагујевца и у Крајини. Сматра се да је 1904 год. било у Србији око 50—60 губаваца. У Босни је био још већи број; јер их је те године било око двестотине губаваца.

Још и данас у појединим земљама у Европи има мањи или већи број оболелих од лепре. Највише их је у Грчкој, Румунији, Русији, Турској и Шпанији. Али и ту проценат оболелих не износи више од 0,2‰ свих болесника. У појединим земљама као у Данској, Холандији и Белгији уопште нема губаваца. Највећи број оболелих од лепре налази се у Индији. Према званичним статистикама сматра се да у тој земљи има око 100.000—120.000 губаваца. Али и ти бројеви нису тачни прво због сигурне статистичке грешке а затим што је лаке облике лепре, нарочито у почетку, врло тешко одредити. Индуси, због својих верских и других обичаја, крију се од власти, тако да је сигурно да је број оболелих још много већи. Осим у Индији, приличан је број губаваца и у другим деловима Азије, затим у појединим покрајинама Африке и нарочито у северним крајевима Јужне Америке.

Др. С.

Лепоте наше земље

Улаз у Горњачку клисуру

(Снимак: Српска државна пропаганда)

беркулозе 10—15%, а код лепре само 6—8%. Према томе није искључено да постоји неки посредник у зарази између оболелог и здравог. Да ли је то кукољ, као што су пре неки дан новине јавиле, или је то нешто друго, даља проучавања ће показати.

Грађење лепрозерија у које су губавци смештавани, пошто је претходно над њима прочитано опело у цркви, није била толико мера предострожности, а још мање свесно издвајање болесних да се не би зараза пренела на здраве, јер у то време није се ни слутила могућност да нека заразна клипа, која може бити пренета са болесног на здравог, изазива болест — колико инстинктиван страх и гађење од унакаженог болесника. Доцније су лепрозерије стваране из милосрђа. Прва лепрозерија створена је у шестом веку после Христа. У XIII веку већ свака већа варош — изван градских зидова — има своју лепрозерију. Сматра се да је у то време било око 19.000 лепрозерија у Европи.

Још је једно занимљиво и значајно питање у вези са лепром. То је: да ли је лепра постојала у Америци пре њеног открића? Чувени научник Вирхов је мислио да је на неким статуетама од глине, открио знаке лепре. Та своја опажања саопштио је на Међународном конгресу против лепре, одржаном 1897 год. у Берлину. Доцније се то доказало као погрешно. За доказ да је лепра постојала у Америци и пре доласка Европљана, требало је да говори и ова чињеница: Ксменез Ксменез, који је освојио Колумбију, разболео се од лепре и у Колумбији умро 1570 год. Историским испитивањем доказано је да је Ксменез из Колумбије путовао у Шпанију где се заразио лепром и сифилисом и да се прво болест испољила (познато је да треба дуже време док се лепра сасвим испољи!) тек кад се он поново вратио у Колумбију. Према томе он се заразио у Шпанији, а не у Америци. Ови и други податци говоре у прилог претпоставке да су Европљани донели ле-

Главни уредник Мића Димитријевић * Уредник Бошко Токић * За фотографије Александар Симић * Цртач Ђорђе Лобаћев * Уредништво Поенкареова ул. бр. 31. Телефон 25-010 * Власник и издавач Српско издавачко предузеће А. Д. Јован Тановић * Администрација Дечанска 31 Београд. Тел. 24-001—10 штампана „Штампариа Београд“ А. Д. Дечанска 31. Тромесечна претплата 58.— дина.

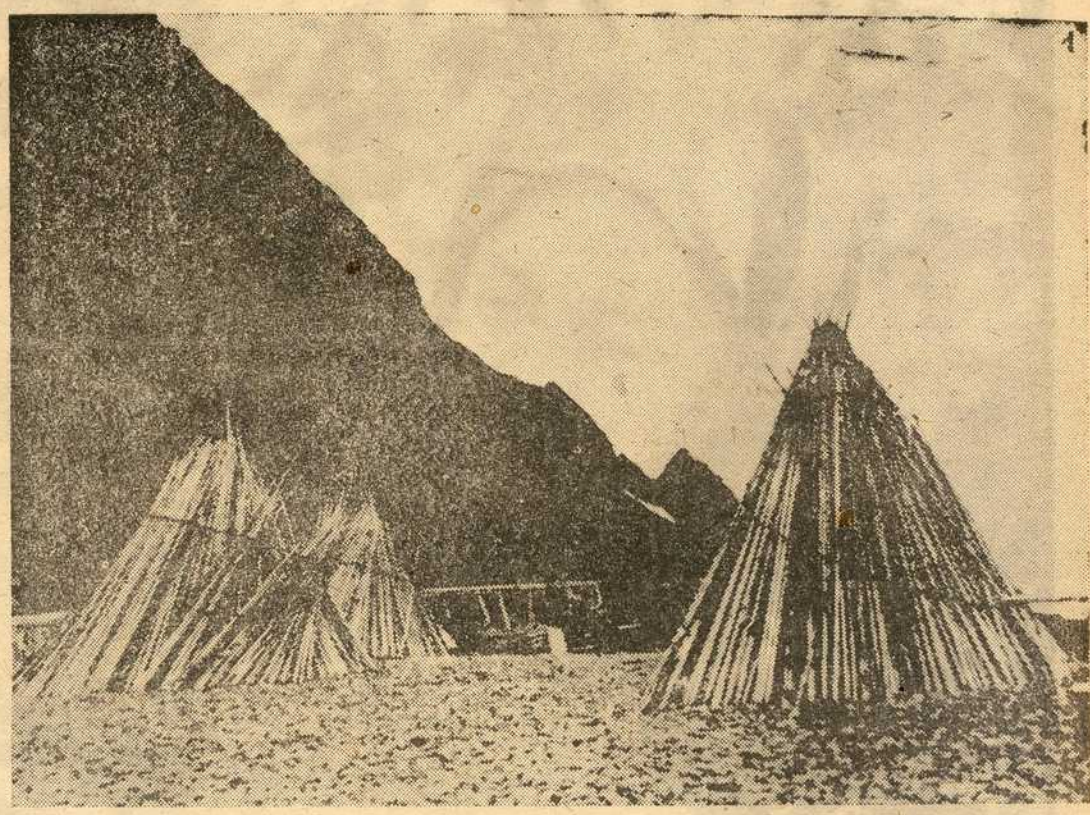

КРОЗ СВЕТ

1 — На дивљим хришћинама норвешких фјордова живе норвешки рибари у колибама од мотака. Те колибе су тако грађене да у њих не допире ни кап кише које овде често недељама падају. Од рибара су немачки војници научили да праве овакве колибе којима се данас служе.

2 — На позив Рајхсминистра за запоседнута подручја на истоку једна нарочита комисија састављена од првих европских канцеларата судске медицине посетила је масовне гробнице у Вињани. Гом приликом утврђено је да су убиства извршена још 1938 године, као што се види на протокола који је потписало 11 научника - експерата судске медицине.

- 6 -

3 — Јевреји су у рату, иако највише галаме, највећи забущанти. И овај Јеврејин — на слици — обукао је униформу паредника америчке војске, али је већ „опицао“ хладовину. Он одређује количину хране коју треба амерички војник дневно да добија.

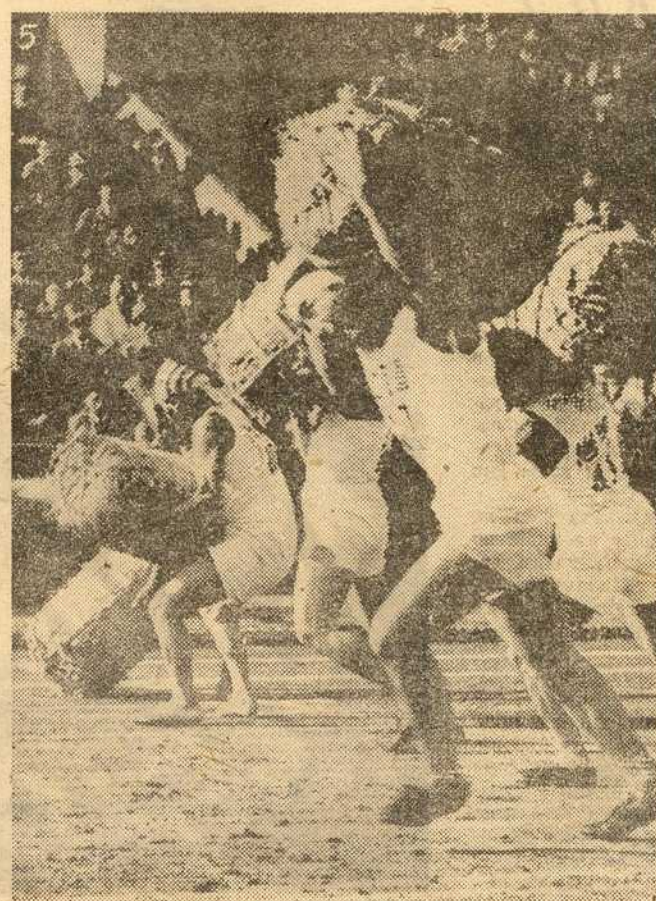

4 — Нови модел бинела приказао је ових дана на улицама Мадрида један шпански проналазач. На његовом моделу рам је замењен шасијом од челика у којој се налази ланац. Потпуно сигурна кочница монтирана је на самим педалама. Нови модел је за 15% лакши од данашњег типа.

Handwritten signatures and names of experts:
 (Dr. Schuman) Dr. Michailov (Dr. Rosen) (Dr. Savaiz) (Dr. Cassaniga) (Dr. Fuzak) (Dr. For Scortem) (Dr. Barile) (Dr. Rogovist) (Dr. Brock) (Dr. Orsini)

5 — Јапанци су извршни спортисти. И једино они, тренирајући на стази од 100 метара, носе на леђима терет од сто килограма.

6 — Трагедија шпанског инфанта Дон Карлоса, који је имао на престолу да наследи шпанског краља Филипа II, дала је потстрека многим писцима да пишу о њему. Највећи успех имао је Шилеров „Дон Карлос“. Ових дана се навршава 375 година од смрти младог престолонаследника који се нестрпно заљубио у своју маћеху.

(Снимци: Б. Ф. А.)

(Слика: А. Симић)

све ствари које се тичу њене заиста многобројне породице. Много воли своју унучад и праунучад која се често окупљају око ње. Сасвим је разумљиво да је сада чукунунуче постало њено мезимче. Она се нада да ће најмлађи изданак ове бернџетне породице доживети бар њене године.

1 — Деведесетогодишња старица Лепосава Боршевић са својим чукунунучетом Миланом.

2 — Једна група унучади и праунучади скупила се око баке која им често прича о свом дугом животу.

3 — Када хоће да се мало одмори од посла старица Лепосава-Поса наслња се на тарабу и посматра. То је њена забава.

БАКА 50

УНУКА И ПРАУНУКА

Обично се говори да се у старо време живело дуже по данас. Људи који то тврде спремни су да вам изнесу разне доказе који, у ствари, ништа не доказују. Противно опште распрострањеном мишљењу да се пре дуже живело научно је доказано да је просечни век данашњих људи дужи но наших дедова или прадева. Тачно је, међутим, да има извесних земаља и крајева у којима људи дуже живе но у другим крајевима. Тачно је такође да су дуговечни људи обично земљорадници, људи и жене који су живели или живе мирнијим животом. Али, ни то није увек правило. Ствар дуговечности је ствар расе, физичке конструкције, па и неких других околности. Има на пример, извесних породица чији чланови дуго живе. О таквој једној породици објављујемо, данас, занимљиве податке.

На Душановцу, повученом предграђу Београда, у мирној улици Стевана Пржевићаног живи Лепосава-Поса Боршевић која има данас деведесет година. Њена сестра живела је 100 година, а један њен стриц, Милоје Рајковић чак и 120 година. Уопште сви су у њеној

породици живели дуго. Сви су они пореклом из Милошева, у белничком срезу Моравског округа. За стрица Милоја прича се да је нове зубе добио кад му је било равно сто година и да му се тада и вид поново побољшао. У тим годинама редовно је јахао и радио све послове. Тако и Лепосава-Поса. И дан данас плете, преде и ради разне домаће послове. Види без начара, слух је још доста добар и здрава је. Ситног раста и веома жива још је увек на ногама.

Али је старица знаменита још по нечему. Она има ни мање ни више но педесеторо унучади и праунучади, сада чак и чукунунуче, Миланчета рођеног пре два и по месеца. Удала се кад јој је било 16 година. Најстарији син има 61 годину.

Рођена на селу, у Милошеву, некада званом Думуз Поток, скоро је педесет година и, како сама вели, сада се одмара. Међутим тај одмор у ствари значи лакши рад. Жена која није никада боловала и која је увек радила ни данас не може да седи док она. Увек вешто ради и занима се за

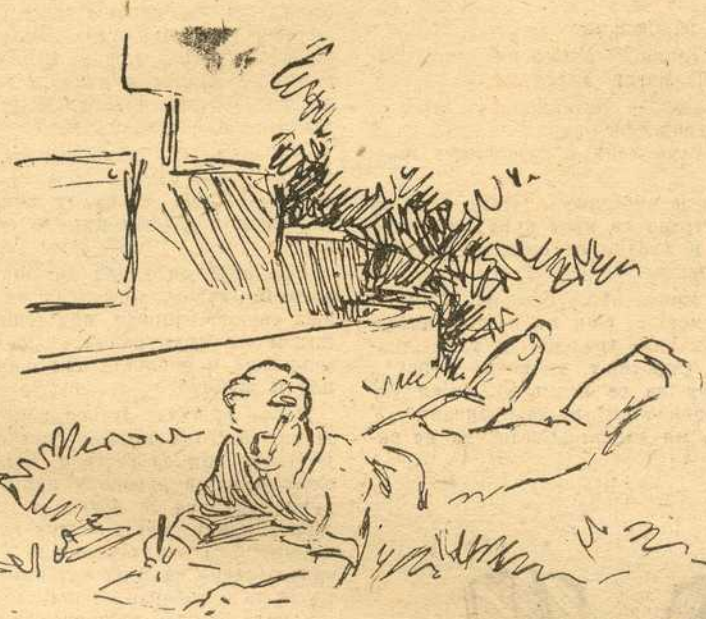

Два писма

ТИШЕ: ОЛГА БЕКИЋ

Разгранати, стари платан испред Рајачевог двора стајао је обасјан топлим подневним сунцем. Високе крошње столетног дрвета унијале су сунчане зраке и напале њима своје оживеле жилице.

Једино је неколико птичица слетило у оближњи травњак тражећи понеко зрно хране. До ње је допирао потмули жагор људи који су, у реду, чекали пред оближњом дуванциницом следовање цигарета. То монотono бруја-

Врапци су се утишали и само се праћкају по дубокој прашини хладели своја угрејана крила. А топчидерска црква, увучена у сенку дрвећа, мирно сањари и дремучка слушајући монотони шум лишћа.

Једино сребрнасти млаз воде, из разјављених уста дава са Милошеве чесме, својим звонким жубором, ремети овај подневни мир.

Недалеко чесме, испружен на трави, један младич, преплапула лица и плаве коврчаве косе, удубио се у писанье. Рука му је мало подрхтавала испишујући крупна, отсечна слова:

„Драга Јелена, данас је већ трећи пут како ниси дошла на састанак. Знам врло добро шта то значи: раста-нак без суза и баналних речи. Али и-ако сам и до данас имао растанака, веруј, ниједан ми није био као овај.

„Срели смо се у месецу љубави, на Турбев-дан, у време малих, нежних Турбевака. И наша љубав, на жалост, била је слична тим малим, плавичастим цветићима: онојна и мирисна, али кратког века. А мислио сам да сам нашао срећу!

„И сама знаш како сам пре живео. Али једнога дана су ми све те Муту-Нудике дојадиле, као што и мед, кад се стално једе, огорчи. Када сам те срео мислио сам да сам нашао оно што песници називају „права, идеална љубав“. И, заиста, био сам срећан. Уосталом то и сама знаш. Често си ми говорила: „Или си превише блази-ран или си заиста срећан“. Срећан сам био, Јелена, срећан, Пресрећан. Али од оног првог пољупца, баш одавде одакле ти пишем, ниси више дошла. Поручивала си да ћеш доћи, али те није било. И данас сам те, код Акаде-мије, чекао читав сат. Ти не дође. Не знам шта је узрок твом недоласку, али ми је последица сасвим јасна. Ово ти не пишем као молбу да ми се вратиш, јер ни од кога не тражим милост, а још мање сажаљење. А знам да је сас-вим тачна она песма „Јер љубав се не враћа...“ коју баш сад певушим... Ово ти пишем да знаш да сам те за-иста искрено, и душом и срцем, во-лео, али ти ниси хтела ту љубав.

Некад твој Ђорђе“.

*

У исто време је једна скромно обу-чена девојка неодлучно стајала на сте-пеницама пред поштом. У руци је др-жала писмо. Размишљала је да ли да га баци или не.

Подневна жега је растапала угреја-ни асфалт по коме нико није ишао.

ње као да ју је успављивало. У себи је још једном понављала садржај:

„Драги Ђорђе, надам се да се сећаш нашег првог састанка пред поштом. Држала сам у руци писмо које сам требала да бацам. Ти си нашао та-кође да бацаш немо писмо. Срели смо се и упознали. А даље знаш. Све си о мени знао, само једно, најглавније, ниси. А то је и одлучило да се ра-станемо.

„Осетила сам да бих могла да те заволим. И то потпуно: и срцем и ра-зумом, иако испочетка нисам тако за-мишљала. А онда је дошао онај не-вини пољубац у Топчидеру. Он је све изменио. Ти си ме, како си ми гово-рио, сматрао за идеалну девојку са којом си, можда, имао озбиљне наме-ре. Али да писам осетила да ћу те заволети можда не би ни дошло до растанка међу нама.

„Међутим, после оног пољупца раз-мишљала сам. И дошла до закључка да је овако боље. Јер би твоје разо-чарење после било много веће од са-

дашњег, које ћеш, можда, за неколи-ко дана и да заборавиш. Јер, морам признати, ја нисам девојка. А оно пи-смо које сам, приликом нашег првог сусрета, држала у руци, било је за њега. Он је далеко... далеко преко брда и долина... међу жидима... у заробљеништву.

„Зар да га оставим данас? Данас када сам му најпотребнија, иако му, званично, нисам жена. Једино биће са којим он разговара то сам ја. У сва-ком облаку који долази отуд осећам његов поздрав, а у сваком ветрићу његов дах, топао и нежан. А то ми потврђују и његова писма. Па, реци, зар да га оставим?

„Надам се да ћеш ме разумети и опростити ми. Буди уверен да сам те искрено волела... али ја морам че-кати судбину да она одлучи о мени, девојци без девичанства и жени без мужа.

Љуби те и моли за опроштај
Јелена“.

Погледала је још једном низ Таков-ску улицу не би ли, као некада, ви-дела намењани Ђоџин лик. Али њега није било. Нежно је спустила писмо у сандуче и отишла.

Мало доцније је још једно писмо, одлучно и без размисљања, спуштено у сандуче.

Писма су се срела, а они растали...

Савети НАШЕГ ЛЕКАРА

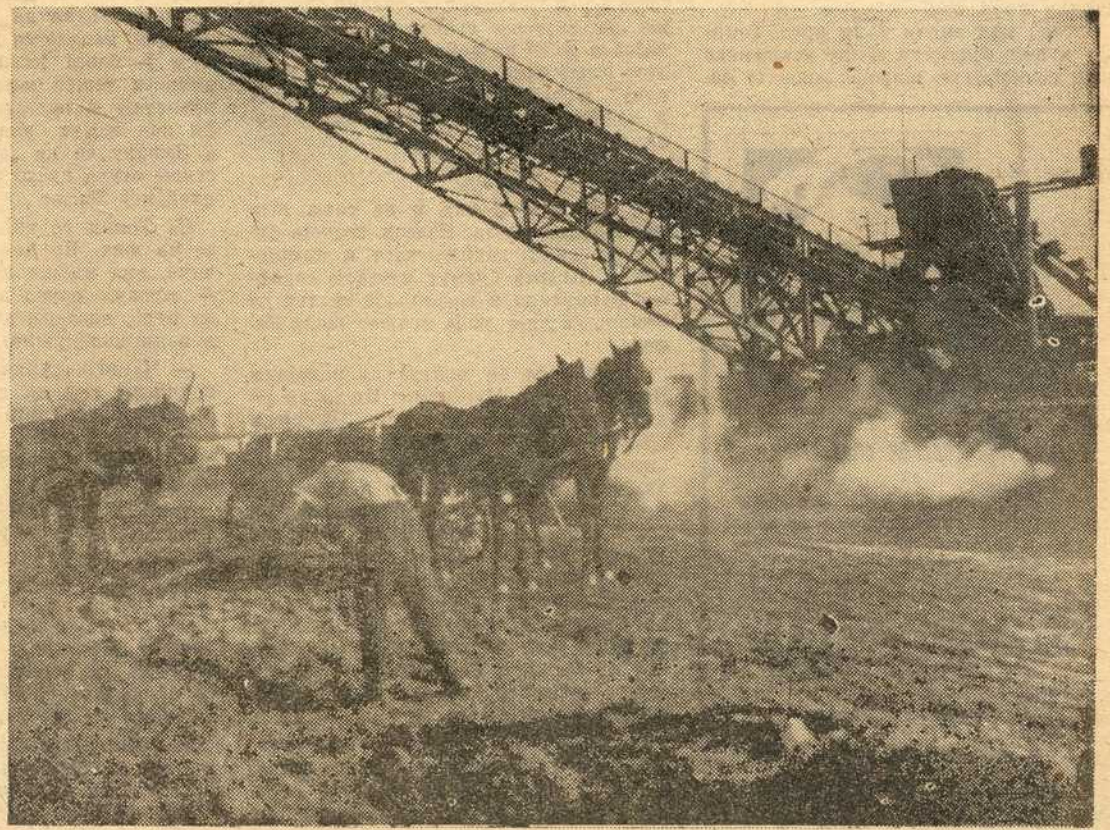
О купању

У ове летње дане свако ко може хита да се окупа у мору или у реци. Купање у отвореној води није само пријатно јер човека освежи од врућине, него је и хигијенско, јер му спере аној и прашину, а осим то-га и врло здраво јер купањем се ор-ганизам снажи. Осим тога са купањем је, за велику већину, везано и плива-ње и веслање, а осим тога и сунчање.

Пливање је свакако један од нај-здравијих и најкориснијих, а поред тога и најјефтинијих спортова. Сваки човек треба да научи да плива јер се пливањем подједнако, умерено и хар-монично разрађују сви мишићи нашег тела. Пливање је лако научити, нароч-ито у младости. Нису ретка деца од 5—6 година која већ врло добро пли-вају. Али већ у 10 или 11 години сва-ко дете треба да научи да плива, већ и због тога што осим као спорт, оно може да буде и од практичне користи

Др. С.

Београдске слике

На обали Саве не-уморно клопају човечи великог багера. Избацује се песак, товари у ко-ла и одвози. Хи-љаде средњих руку чекају на тај песак извучен с дна ре-ке да би га узиди-ли у грађевине но-ве Србије.

(Снимак: Ратко Ст-паковић)

Зафир Сина Жени

ПИСАЊЕ ВУКА ПОП-МЛАДЕНОВА

Апољу греје један топао јесењи дан. Миришу на сунцу локве вина што су га просули последњи берачи грожђа, гонећи пред собом журно мале коњиће натоварене „крблама“. — Далеко од сокака у својој уској собици нагињући над разбојем и покрећући беспрестанка своју младу раскмоћену снагу Магда тка.

Бене очи тешке од умора подижу се сваки час према прозору као да хоће да зауставе дан, који пролази, јер танко „ћерхели“ платно на разбоју није за њене дарове, него „исполнисто“. Када га доцкап у једну половину да некој богатој удавачи у граду, ону другу половину продаје мајка прве суботе на пијани и живеће њих две за неко време, док не наиђе друго. Јер отац њен, Ване, кога је пила дуга и тешка „болка“ није оставио за собом ништа друго, сем кућнице у великој башти, коју Магда са мајком негује те цвета и мирише кроз ово пролеће и лето, све док не падну оне тешке кише, које лију од „грозибе“ на све до Митров дана.

Мало даље од ње мајка окреће чекрк, развија беле кануре памука на маленом витлићу и помаже ћерки. Застаје поклад-кад те умилује погледом ћеркино лепо и уморно лице, танке, дуге тренавице над крупним очима и белу раскошну снагу њену што чудно одудара од скромнога разбоја. Одједанпут подигла је руку зауставила витлић и казала тихо:

— Магдо... доста, чедо, одмори се. И уздржавајући уздах казала јој први пут: — удај се, чедо... Не губи си снагу уз туј разбој, не може мајка да гледа више... Не чекај. Неће од онога душманина слнце да те огреје!...

Тамно руменило прелило је девојчино лице и бели врат. Она се исправила, и спустила чунак у крило и загледала се кроз прозор... Затим се окренула мајци казала, оборених очју:

— Не могу нане...

— Ох, ја спрота!

И сагле су се над радом не говорећи ништа више до поћи.

*

Магда воли одавно Тому, свога вршњака; сина свога првог комшије газда Зафира. Воли и он њу. Земља и небо тежи од њиховог мерака и заклетви, којима јој се он заклинје у мрачне вечери, кад јој се прикрада чак доле у дну баште, у густом шипрагу, иза великог була иза кога су се одавно као деца притајили и пољубили први пут!

Високо над зидом тамо пред Томином кућом османлук нише успављиво своје размакнуте, широке, лиснате ло-

зе... Ноћ пролази. Звезде трну. Стари бул мирише, у тами око њих. Магда плаче паслоњена главом на снажно младићево раме, јер су многи данни и годиње чекања, њено срце стрепи, „лафови“ се вуку по сокаку и никуда, па ни Тома не сме да изађе на очи оцу, грому горње чаршије, газда Зафиру и да му каже.

А Магду просе све „беген“ момци из града, јер је лепа као „писана“ и домаћина... Долазе јој „говорције“, оне тихе жене убраћене дубоко моравим памимама и опасане бошчом преко дугачких антерија. Затварају леђима врата „да бидне работа“, хвале прво Магду, њену вредноћу и „убавињу“, диве се свакој стварици, коју је она урадила својом руком у уској гостинској соби са миндерлучићима унаоколо, где их Магда и мајка уводе кад наиђу у празнике... Али одлазе уврећене, љуте помало на девојку и жале Пасу, мајку Магдину, „што је родила азгап“ ћерку. Магда се правдо да неће још да остави мајку, неће да се удаје још, јер у њеном срцу

гори без престанка она слатка и у исти мах дубока и болна жеља, као рана, да само тамо у оној високој кући са докситима и великим османлуком што се види са њених прозорчића, седне као жена и домаћина! — Да тамо живи и да „пати“... Да двори свекра и мужа, да пали кандило... Оданде да иде у цркву на причес... Да сече славски колач и да дочекује госте... А једанпут у години да лежи на постељи срећна и „болна“ а мајка и жене из комшилук да јој долазе раздргане, да јој честитају „принову“ и доносе јој „кравај“, татлије и мафише у белим каланеаним саноцима...

*

А комшија Зафир и не сања шта му судбина пдете. Излази свакога јутра на своју капију, чист и намргођен... Шмрче бурмут из своје седефске бурмутнице и искашљује се, тек да комшилук чује да је прошао газда Зафир.

Дружио се он некада са покојним Ванетом, оцем Магдиним. Ишли су један код другог на славу, Божић и „Велик-дан“ и у Белу недељу на „прочку“ Имали су и капијик у зиду, те је Ване, као млади и сиромашнија долазио њему у зимске вечери на „лаф“ и договор. Али, кад је одмах и после његове смрти, изгубио и он своју домаћину Ташану, он је тај капијик зазидвао. Код Ванетове удовице, престао је да одлази, јер „неје бија ред“ Али је застајао у пролазу, кад би Магда и мајка биле на капији или у сокаку да чини „здрово-живо“ По некад, питао их је:

— А, Пасо?... Магдо... нару има те ли си? Ако немате, да ви дадем, кажите. Али кад би оне, све првене у лицу, отпочеле да га уверавају

„да си имају све“ и не пате ни за што „хвала на Господа“, он је одлазио са једним прикривеним потсмехом на јаким уснама.

*

Али одједанпут газда Зафир отпоче да се „разабера“, да подозрева па то што се Магда не удаје а син његов Тома туђи се од „свет“ и често по сву ноћ из његове собе не чује му дах... а сестра, која му је од жепине смрти домаћина у кући, и која је одавно опазила, да Тома има „мерак“ на Магду, да све чећше фали девојку, њен „домаћиник“ и лепоту... И једног дана стао је пред њу.

— А Танке... Много ми нешто фалиш овнј Магду, толко ли је убава?!

— Убава. — Потврдила је тетка и мазно увијајући признала да Тома оће да узме лепу и сиромашну Магду.

Зафир је побеснео... Излетео је из собе, устрчао се кроз кућу, шмркнуо бурмут и вратио се опет, па грмнуо на сестру:

— Е, ашколси!... Бравос!... Сг ти видо памет!... Сии на најпрвога газду и домаћина градског да узме „ткаљу“!... Спротивињу, удовичку ћерку!... Сос Пасу да се целивама њојни родови „оцендољни“ и „шапранчани“. У кућу да ми додив: „Свате“ да ме ви-

далека. На седефастом небу плвило је велико сунце

Мајка и кћи ишле су ћутећи да једна пред другом не открију свој јад. На капији су застале, јер им је Зафир ишао у сусрет. Али кад их је видео, вратио се.

— Или ћерко... Снага ми игра... Стра ме за тебе.

Магда се вратила, села на кућни праг, спустила главу на крило и заплакала горким сузама, сама у свечаности а лепоти празничнога јутра а мајка се помешала са светом и отишла бријана. А тамо, под својим османлуком, Зафир се тресао од муке... Никад му се девојка није учинила лепином него тога јутра. Била је бледа и измучена, али у њеним очима горела је жудња и младост кад га је угледала, открила је своје беле, светле зубе и осмехнула му се...

— Овој ће си бидне кад те. — Цептео је Зафир. Резил од свет што да правим?! Сама је, ћу гу викнем, ћу гу кажем последњи пут, да се не нада!

Али није имао кад да викне. Над његовом главом, потрудећи од зимунских снегова, дирени, под тешком лозницом су принуцали... Лозница се залуљала и срушила над њим. Он је пао и јаукнуо.

Магда је чула. Јутрос рано видела је кад је Тома прошао сокаком и да је Зафир сам са сестром, која је пословала негде дубоко у кући, и утирући сузе она је потрчала, призивајући у помоћ, али у сокаку је већ било мирно, а иза затворених капија и зидова, нико се није одазивао. Девојка је тада заборавила на свет и његов потсмех, на своје сузе, улетела у пространо и размрсиано Зафирово дворниште. Својим снажним рукама, разгрнула је лозницу под којом је он лежао у крви, разбацала поломљене дирке, смакла своју белу мараму с главе, отрчала на бунар, утопила у воду из велике кофе, вратила се отпочела да умива Зафира и да га дозива.

Мало после он се покренуо, отворио очи али их је хитро закљонио опет. Нагнула над њим, девојка га је питала кроз зубе:

— Чича Зафире, жив ли си?

— Жив... одговори он тешко и отвори очи. Ама боље да несам, и као да се бранно од онога што је видео и питао је:

— Магдо!... Ти ли си?... Ама ти ли си?

— Ја сам.

Зафир је заћутао лишући тешко, као да је желео, да се не подигне са земље, затим је отворио очи и викнуо скоро љутице:

— Подигни ме.

Она му је подвукла руке испод плећа и подигла га.

— Поведи ме... наређивао је он. Онако обгрљеног она га је повела у кућу. — На једна од многих врата излетела је сестра са тешћавим рукама и закукала видећи брата онаквог.

— Ћути, окосно се он на њу... Не викај... Што знајемо ја и ти, старе будале, и пустио да га Магда положи у постељу и привије му изубијана места својом марамом.

Кад је отпочео мирно да дише, девојка је пошла.

— Куде?! — Пренуо се он и ухватио је за руке.

— Дом.

— Не!... Стани!... Каж ми прво, кој те научи... кој те испрати да помогнеш на стару будалу Зафира душманина, теде младос и кмет да ти расице!?

— Па викам: комшије смо... жал ме беше...

— Е... тој!... Ускликнуо је Зафир... Тој човечко?... И завукао као песницу дубоко испод груди. — Овде што греје... Што милује... Што те тера и прва под кору да пожалиш и опростиш... Алал на мајку ћерко, што те родила!! Овој од тебе што научи данас, доста ми је за сав век... Овој су наре, памет и газдалук.

— А сг: иди!... Иди, нагиздај се, обучи се, к поћи „нишанције“ ће ти доћев... И окренуо се сестри.

— А ти?!... Што чекаш?... Трчи... порунуј на Томче дом нека дооди... Отварај порту, казуј на свет... Зафир сина жени... Човека у кућу доводи.

Тарови гине старци!

Добро је да познајемо ПИРАМИДОН и да се у ово средство моњемо поуздати!

Pyramidon

таблете

Против болова

Оглас рег. С. Бр. 19.999 од 6-Х-1942

Добија се у свакој апотеци

У подручју лагуна

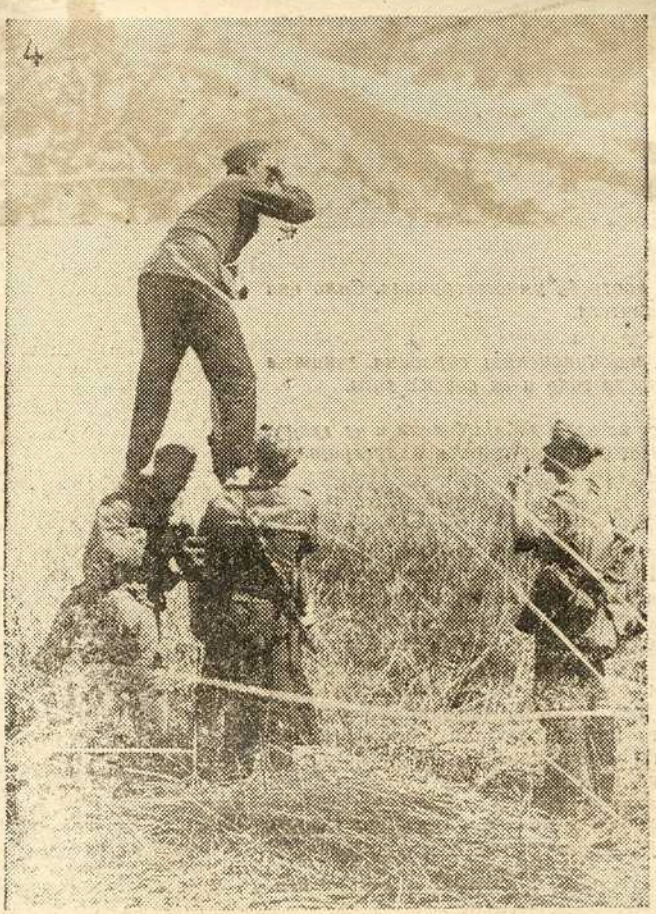
1 — Ударна група спремна је за један извиђачки подухват. Командир још једном даје војницима тачна упутства односно циља акције.

2 — Гуменим чамцима креће одељење на полазни положај. Пут води дуж обале обрасле шеваром. Војници имају на лицу мреже за одбрану од комараца који се овде појасљују у целим ројевима.

3 — Пре почетка извиђања помоћу компаса и мапе тачно се утврђује правац пута.

4 — Усред шева-ра, на једној малој чистини, зауставила се извиђачка. Војници су направиле „пирамиду“ и са те необичне осматрачнице испитују терен.

5 — Извиђачка је избрела на другу обалу. Извиђањем је утврђено да с друге стране нема непријатеља.

6 — После успешног извиђања ударно одељење враћа се у свој полазни положај.

(Снимци: В. Ф. А.)

Кубански мостобран својим левим крилом ослања се на подручје лагуна. Борбе у мочварном пределу обраслом трском и испресецаном безбројним каналима и рукавцима реке Кубана добиле су овде нарочити облик. Од војника који се ту боре захтева се крајња издржљивост и умешност сналажења у необичном терену. Серија наших слика приказује живот и рад једног извиђачког одељења немачких трупа на том тешком терену.

- 1 — Шума даје људима дрво. Употреба дрва је многострука, а савремена хемија је ту употребу умногостручила. Само она поред доброг дрвета искоришћује и индустријске отпатке дрвета, као и дрво лошијег квалитета.
- 2 — Напорним радом, много стотина метара испод земљине површине, вади се угљ — најквалитетнија сировина данашње хемије. Угљ је почетни материјал за цео низ продуката важних како за народну привреду тако и за вођење рата.
- 3 — Професор др. Фридрих Бергиус, генијални хемичар који је пронашао начин како се из угља добија бензин и од дрвета прави шећер. Он се истакао не само као генијални проналазач него и као одличан организатор, привредник и индустријалац.

Природа није према свима људима и народима једнако правична. Једнима је дала више по што требају, другима је ускратила и оно најнеопходније. Другим речима, једни су богати, други сиромашни. И док богати народи не искоришћују своја природна богатства, сиромашни народи се на све могуће начине довијају да би исправили ову неправду природе. Ту им је нарочито прискочила у помоћ савремена хемија, прво, у току прошлих деценија, као чиста наука, а данас као једна од најважнијих привредних грана. Хемија је та која је учинила праву револуцију односно питања снабдевања сировинама једне државе или народа. Иако смо тек на почетку развоја, можемо са сигурношћу рећи да претстоји потпуни преврат привредних идеја старог стила. Поједине државе већ су постигле потпуну аутаркију у погледу снабдевања сировинама баш помоћу проналазака савремене хемије и њихова независност од прекоморског довоза је већ утврђена чињеница. У том погледу Немачка, а са њом и цела Европа, на првом месту у свету. Великим делом она то има да захвали једном једином човеку који је, као научник и привредник, успео да реши два врло важна питања народне привреде: питање погонског горива и питање добијања шећера. То је генијални хемичар, професор Фридрих Бергиус, који је пронашао поступак којим се од угља добија бензин и од дрвета шећер. То су свакако генијални проналазци који могу да се упореде само са проналазком вештачког памука и вештачке гуме, буне. Професор Бергиус, почео је свој рад још у прошлом Светском рату, а завршио га у овом. Његов проналазак, у првом светском рату само научни опит, постао је одлучно оружје у данашњем рату, оружје којим се води борба на бојном пољу колико и на привредном подручју.

Чу да модерне хем

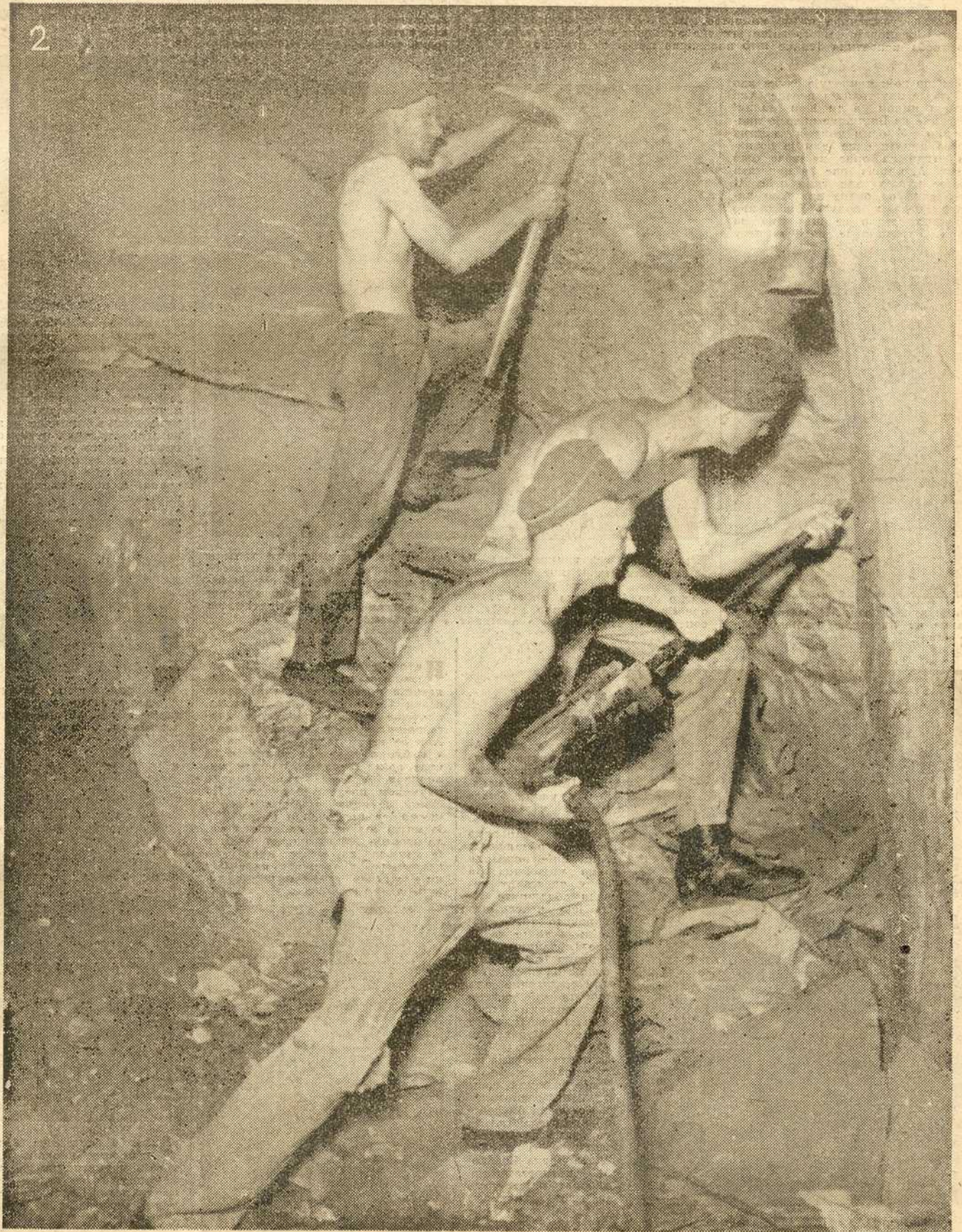
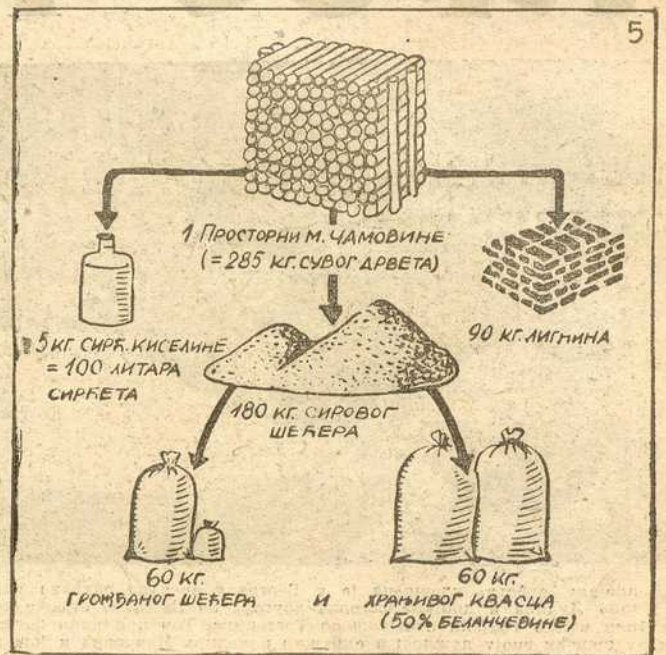
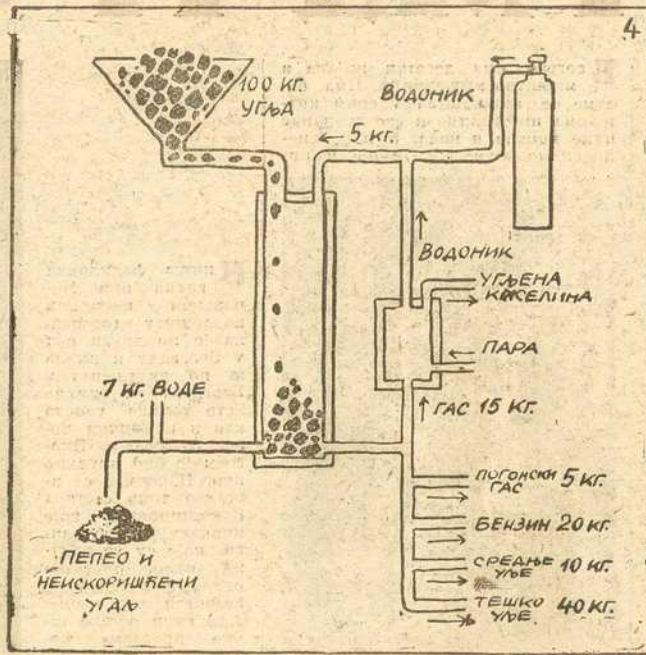

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ РАДОМ

4 — Још пре 30 година патентирао је др Бергиус свој проналазак сађења нафте из угља. Камени угљак даје по том поступку 60% нафте. Од малих почетака развила се од 1930 године на овамо велика индустрија, која је Немачку практично учинила независном у погледу теч-ног горива. По поступку др Бергиуса нафта се из угља добија хидрирањем тојст додавањем водоника под притиском.

5 — По поступку др Бергиуса претвара се дрвена целулоза, непогодна за варење, у угљене хидрате које наш организам може да сvari и употреби. На тај начин претварају се у шећер скоро две трећине тежине дрвета. Остатак у сирћетној киселини и лигнину, који може да се употреби као гориво или погонски материјал за генераторе. Шећер из дрвета служи већим делом као полазни материјал за друге корисније производе, који играју велику улогу у исхрани људи. Важно је при томе, да се за ту сврху не употребљава најбоље дрво, него отпадци који би иначе служили само као гориво или који би били одбачени као бескорисни.

(Снимци: Б. Ф. А.)

ије

Кроз град и село

У прошлу суботу извршена је у Београду свечана сахрана капетана Лукића и двојице његових другова из Државне страже који су били мучки убијени недалеко од Трстеника. Том приликом погинули су вршећи своју дужност и окружни начелник Марковић и још деветнаест официра, подофицира, војника и цивилних чиновника. Овај лави злочин изазвао је оштре гнушање а погубила војника и чиновника својшћу народну жалост. Свечаној сахрани у Београду присуствовали су чланови владе, министар, шеф Државне безбедности г. Драг. Јовановић, многобројне угледне личности и маса света која је до гроба испратила јунаке што положише живот за отаџбину.

Београд има десетак пијана и мноштво пиљарница. Има, па-зуме се, пиљарница у свим крајевима престонице и све су данас пуне поврћа и воћа. И народ испекидно купује. Пијане и пи-

љарнице увек имају посла. Увек има муштерија. На слици се види једна пиљарница са Карабурме.

Нипка фолклорна група при Моравском народном позоришту гостовала је по други пут у Београду и имала је по други пут у Београду и имала исто толико успеха као и приликом првог гостовања. Програм је био потпуно нов. Нарочито се истакло три сестара Вукашиновић, које приказује наша слика, које су уз пратњу малог оркестра отпевале с пуно осећајности две песме. Али су и остале тачке програма појеле леп успех потврђујући уметничку вредност симпатичне фолклорне групе.

Призор који приказује слика као да је илустрација изреке: Ако нећеш милом, а ти нећеш силом! Чобанче из Вишњице врло је привљечно. У овим топлим данима треба купати овце, али је позната ствар да овце не воле баш воду. Ако мора, оне ће пристају да се купају али саме пеће. И ето једна од оваца ама баш никакво пеће у воду. Довиљиво чобанче сетило се шта има да ради. Ухватило је овицу за ногу

да је вуче у воду. И тако је чобанче из Вишњице окупало своје овце

Вршидба је већ у пуном јeku. На све стране, у свим нашим житним крајевима вршидбине раде пуном паром. Вредне руке и машина покосиле су, пожеле и сложиле плодове земље и труда. И све је радосно јер је година добро родила, као да је хтела да награди све оне Србе који неуморно делују јер им је стало до боље будућности српства. Слика приказује вршидбу у Колубари.

ове школе на практичним вадонима. Као што се види, нису то само младићи, већ и девојке. И њих канда има више. С много добре воље, жељни да се што боље усаврше ученици и ученице радо врше и теже послове. Они знају да је у раду спас

Кафеџија треба да има добро памћење. И треба да зна сав свој инвентар. Овај, иначе познати београдски кафеџија, води га му је све у већу и на броју Педантан, чувара, и достаљив начин је начина да има своје

Баште београдских „земљорадника“ добро су родиле. Има доста и бораније и пасуља и парадајза и кромпира и лука и свега осталог, а понајвише има кукуруза. Овај београдџини свакако је добар бантован чим је тако практичан. Свакодневно обилази своје имање бициклом и никад се не враћа празних руку тојест бицикла. Пошто је покупио сву боранију он је понео кући и суве стаблике које су одлична сточна храна. А може да послужи и за потпалу.

на броју“, павлон, да му од не изгубе. Он свако своје буре означава масном бојом нарочитим белегама и парамма. И тако је сигуран да су то његова бурма и тако искључује сваки непознати. Држи се пословице: Чист павлик, дуга љубав.

Ученици Средњотехничке школе не губе време. Теориско знање употпуњују практичним вадонима. Ево једне групе ученика

Изложба фотографа, фоторепортера и фотоамера која је одржана у прошлу недељу у Уметничком павилјону може слободно да се убраја у уметничке изложбе. Јер фотографија је постала данас већ уметност и јер многи фотографски снимци делују на нас као уметничка дела. Изложено је преко 250 фотографија и изложили су многи наши фотографи и фотоамери, као и неколико познатих фоторепортера.

(Снимци: А. Симић 9, илж. Р. Стефановић 1 и М. Цигановић 1)

у данашња тешка времена одваја од себе и свакодневно доноси од куће храну и све остало што је исеци потребно. Заста диван пример!

На крају дуга Александрове у лице у предграђу око Цветкове мекане у улици Спасе Гарде, налази се вредно лено вређено и напредно дечје обданиште. Али, није похвална само чињеница да се у предграђу налази обданиште. Има још нечег што нарочито треба истаћи, а то је да се ово обданиште, основано 1932 године, издржава сопственим средствима, илја још тачније речено доброволним прилозима грађана тога краја. Схвативши значај оваквих обданишта грађани тога краја стављају своја скромна средства на расположење само да би дечје обданиште могло да се брине за 120 сиромашне деце. Госпођа Зорка Косановић, потпретседница одбора најактивнија је међу заузимљивим грађанима и она

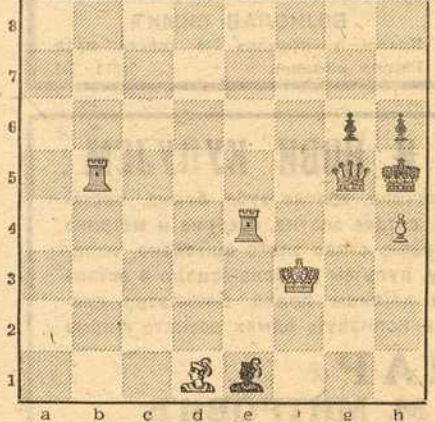
На овогодишњем извлачењу велике и мале премије Класне лутрије догодило се случај доста ређак. Позната је ствар да се извлачење врши у присуству многобројних играча и вадознајих. Али се ретко када дешава да се у публици налазе и они који ће кроз који тренутак постати милионари. А то се, ето, догодило приликом последњег вучења. На слици се види и једна госпођа (десно са подбоченом руком). То је мајка једног од побитника мале премије, 500.000 динара. Снимак је учињен на минут пред само извлачење у тренутку када још није слутила да ће њен син побити премију

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ШАХ

ПРОБЛЕМ БР. 84
Е. Л. Лецен

Бели вуче и даје црнине мат у два потеза.

Решење проблема број 83 (Р. Хубера): 1) Le5-g3!

ЕНГЛУНДОВ ГАМБИТ

(Играно на хендикеп-мечу мајстора Оарена Недељковића 15 VII 1943 у шаховској секцији Ск 1913).

Бели: Б. Грубер. — Црни: О. Недељковић.

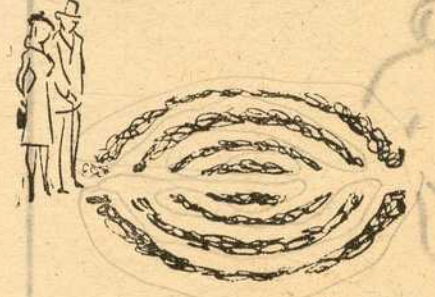
- 1) d2-d4, e7-e5; 2) d4:e5, Sb8-c6;
- 3) Sg1-f3, Dd8-e7; 4) g2-g3, Sc6:e5;
- 5) Lf1-g2, c7-c6; 6) Sf3:e5, De7:e5; 7) c2-c4, Lf8-b4+; 8) Sb1-d2, Sg8-f6; 9) 0-0, 0-0; 10) a2-a3, Lb4-a5; 11) Sd2-f3, De5-e7; 12) b2-b4, La5-c7; 13) Lc1-b2, d7-d6; 14) Tf1-e1, Lc8-g4; 15) h2-h3, Lg4-h5; 16) Dd1-d4, Lh5-g6; 17) Sf3-h4, Lc7-b6; 18) Dd4-c3, Lg6-e4; 19) e2-e3, Le4:g2; 20) Sh4:g2, De7-e4; 21) Ta1-d1, Ta8-d8; 22) Sg2-h4, Tf8-e8; 23) g3-g4, h7-h5; 24) Sh4-f5, h5:g4; 25) Sf5:d6, Td8:d6!;
- 26) Td1:d6, g4:h3; 27) Kgl-f1, De4-g2+; 28) Kf1-e2, Te8:e3+.

Бели предаје. Занимљиво је како се преурањеним нападом оједном срушила добра позиција белих.

Размислите мало

ДА НЕ ПРОБУ ИСТОМ СТАЗОМ

Младић и девојка шетали су парком у коме су стазе биле распоређене као што се то види на слици. Младић је био још „тазе“ нижењер, па је хтео да се похвали како зна многе ствари. И зато је запитао девојку:

— Шта мислите, да ли бисмо могли да обидемо цео парк, да пробемо свима стазама, али тако да никада не пробемо два пута истом стазом нити да се наш пут ма и једном укрсти?

Девојка је била збуњена и није знала шта да каже. Помозите јој ви и решите да ли се тако може парком проћи као што је рекао млади нижењер.

А ако јој ни ви не budete помогли, остаће јој једино да купи идући број „Кола“ и да тамо потражи одговор.

ДВА ЧАРОБНА КВАДРАТА

5	

8	4
6	3
10	5
	2

Имате два квадрата, сваки са по девет поља. У по једном пољу имате већ

неписан по један број. У осталим пољима сада треба да напишете бројеве, али тако да добијете у сваком квадрату засебно збир 18 и када бројеве саберете водоравно, и усправно и дијагонално. У једном квадрату исти број не сме се јавити двапут.

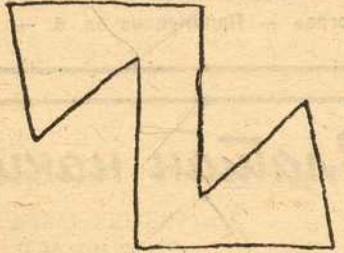
Занста, да се ово постигне треба мало размислити, али добрим математичарима и онима који су довитљиви неће бити тешко ни ово да реше.

Да бисте контролисали своје решење, дајемо вам у идућем броју одговор на овај задатак.

КВАДРАТ ОД ЧЕТИРИ ДЕЛА

Треба прилично досетљивости на да се реши овај задатак. А ако га решите, слободно можете рећи да сте довитљиви и да се умете снаћи и у најзамршенијим задацима.

Дакле, ову слику треба да поделите на четири једнака дела, али тако да се после од тих делова (због тога ћете их прекртити на дебљу хартију и исећи) када се саставе као што треба, може добити квадрат.

Пошто је задатак потезки, дајемо вам решење у идућем броју.

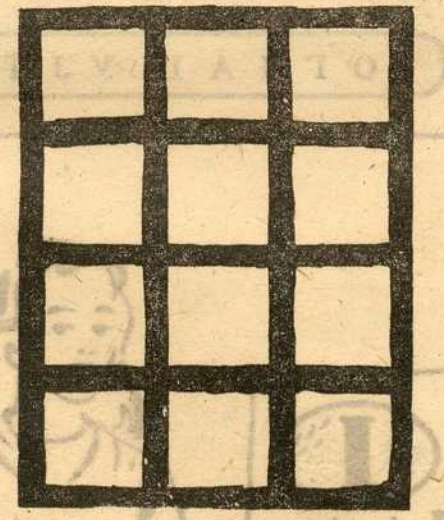
ВЕЖБАЈТЕ СЕ ДА БРЗО МИСЛИТЕ

Можете ли да нам брзо наведете пет речи од четири слова, које из осnova мењају своје значење ако им се на крају, као пето слово, дода а?

За оне који не буду имали среће у решавању оваквих задатака, дајемо неколико примера у идућем броју.

СИВЕ МРЉЕ

Ово није задатак, већ мала занимљива оптичка обмана. Ако разгледамо дванаест белих квадрата оивчених црним линијама, из-

гледаће нам — после неколико тренутака — да на местима где се црне линије састају видимо сасвим мале, сиве мрље.

Међутим, што дуже будемо посматрали горњу слику, све мање ћемо бити подложни овој оптичкој илузији и најзад ће „сиве мрље“ потпуно да ишчезну.

Дам Знанице?

ПИТАЊА

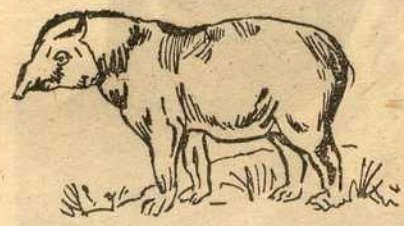
- 1 — Шта је илн ко је био сок?
- 2 — На шта се односи таковзано Паскалово начело?
- 3 — Колико има аутомобила на свету?
- 4 — Да ли лептири имају сложене очи или не?
- 5 — Да ли су слопови храбре животиње?
- 6 — За које време просечан пешак пређе један километар?
- 7 — Колико времена треба светлости да дође од сунца до земље?
- 8 — Шта је грам?
- 9 — Колико је тежак: 1) литар воде, 2) литар живе, 3) литар зетина, 4) литар петролеума и 5) литар шпиритуса?

- 10 — Колико је тежак један кубни дециметар: 1) злата, 2) олова, 3) гвојдџа, 4) воска и 5) плуте?
- 11 — По чему је израђен либрето за Бизову оперу „Кармен“?
- 12 — Ко је и када пронашао Соломонова острва?
- 13 — По чему су Соломонова острва добила своје име?
- 14 — Колико длака има у једној просечној људској бради?
- 15 — Како брзо расте брада (реч је о дугачким брадама)?
- 16 — Да ли харинге постају из године у годину све веће?
- 17 — Да ли постоји друга која болест слична морској болести?
- 18 — Ко је порекла реч „Фалфарон“ и шта она значи?
- 19 — Која је највиша температура постигнута вештачким путем?
- 20 — Која је најнижа температура постигнута вештачким путем?

Можете ли се сетити?

КОЈА ЈЕ ОВО ЖИВОТИЊА?

Ова чудновата животиња паравно не живи код нас, већ у мочварним и влажним шумама јужног и источног дела Јужне Америке. Може да буде дугачка до два метра, али је женка увек већа од мужјака. Сурлица јој је

врло кратка. На затиљку носи кратку главу. Пазва и гњура се одлично. Може лако да прелива и најшире реке.

Када сте учили о разним животињама, да бисте знали каквих све животиња има на свету, учили сте и о овој животињи. Да ли се сећате како се зове?

(одговори на питања)

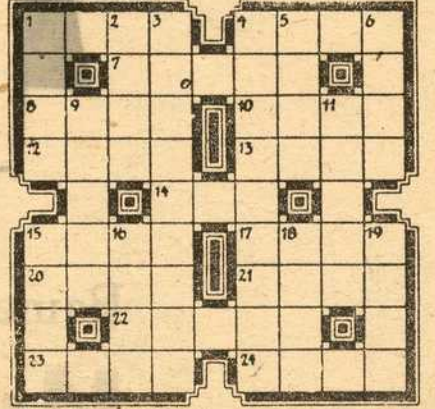
ЧИЈИ СУ ОВО СТИХОВИ?

Легле су дивно горе, нигде гласа;
Земљу прихвати ноћ на груди меке;
Глуко је доба... Вити лавез жаса;
Савио трепте звездце далеке.
Помоћ је... Хији нејасно и чудно
Ко тајни вал по грудма ноћи неме;
Ти неуморно жури, тече — време...

Милан Ракић

За дивно чудо наш је сарадник приобележио у своју „поезију“ и име песника... Али — да није нешто погрешно?

Укрштене речи

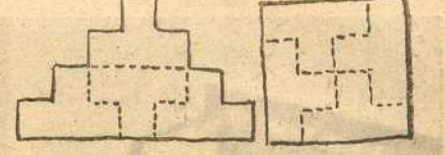

- Хоризонтално: 1) Следи певач из 10 века пре Христа, 4) Музички облик, 7) Није чест, 8) Грчки баснописац, 10) Дело од Ибзена, 12) Драге воље, 13) Престо, 14) Гомила, 15) Доњи крај дугачке калнице, 17) Војник из алжирске убојеничке трупе, 20) Врста цвећа, 21) Становници Ирске, 22) Мелодија, 23) Понестаниште у Италији, 24) Витенка игра у Сињу.
- Вертикално: 1) Презиме француског композитора, 2) Јудејски цар, 3) Повидањски сарадник који прикупила новости, 4) Мантија, 5) Најблажа дисциплнска казна, 6) Кухињска потреба, 9) Саконена сирава за хватање дилчачи, 11) Врста инекста, 15) Пема снага, 16) Прибор за коња, 18) Планина између Европе и Азије, 19) Кућа у пољу.

РЕШЕЊА

ИЗ 83-ОГ БРОЈА

Одговор на „ДА СЕ ДОБИЈЕ КВАДРАТ“

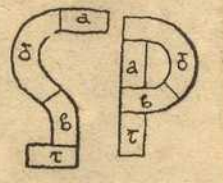
Одговор на „ПРГА С БРОЈЕВИМА“

Бројеви 9, 8, 7 и 6 налазе се у петом положају у сваком реду, односно на истом месту. Два броја која су лево од њих имају двапут већу вредност у првом реду, четири пута већу у другом, и осам пута у трећем реду.

Одговор на „ЈЕДНО КРАТКО ПИТАЊЕ“
Имам 72 године.

Одговор на „Р ОД ЧЕТИРИ ДЕЛА“

Као што видите, Миле је потпуно правилно решио задатак.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

ОДГОВОРИ

- 1 — Назив „Света Римска Империја“ посила је Немачка и то од Отона I, који је крунисан 962 године, па све до Фрање II године 1806.
- 2 — Три светлена лица која су игнрала извесну улогу у нашој повојној историји су: Петар Петровић Његов, прота Матеја Ненадовић и Вакоп Авакум.
- 3 — Мисли се да је први механички часопис пронашао у десетом веку калуђер Герберт, који је касније постао папа под именом Силвестер II.
- 4 — Прва птица на свету била је археоптерикс. Ова птица била је велика као голуб, имала је зубе у љубу, добро развијене прсте на предњим удовима и веома дугачак реп.
- 5 — Прве птица постојали су само крилати гуштери.
- 6 — Завођење употребе арапских бројева у Француској приписује се папи Силвестру II.
- 7 — Најстарији град у Америци је Палата, Док у Европи има градова који су стари већ хиљаде година, тај најстарији град у Америци основан је тек 1519 године. Године 1671 увишито га је пожар али га је касније обновом познати пираг Монган.
- 8 — Уколико у некој кутини сардинија има више сардина, угоднико та кутини произвођача мање стаје. То долази због тога што је сардинија јевтинија од зетина.
- 9 — Република Ангора не граничи с Португалијом, јер се налази између Француске и Шпаније.
- 10 — Република Сан Марино налази се из Аненинском полуострву.
- 11 — Вола може да се помеша са уљем додавањем мало сапуна.
- 12 — Полазна тачка индуског календара је болајски почетак Вламе првог од Светог Троиства (Ваама Вашиу и Сива).
- 13 — Његова јединица рачунања је Калпа која одговара једном дану Браминског живота (4.320.000.000 година).
- 14 — Индуси кажу да је Брама живео 100 година од по 365 Калпаса свака.
- 15 — Салашња епоха код Индуса је Калпа Југа.
- 16 — Индуси имају сада Нову Годину 155.521.972.849.008.
- 17 — Од свих животиња сматра се да најдуже може да спава једна врста тапира која живи у Северној Америци. Када је рђаво време преко зиме он може да спава и читавих шест месеци.
- 18 — Године 1866 горело је море код Санторине, једног острва вулканског порекла, које се налази на 120 километара северно од Крита. Пламени су избили на 75 метара изнад морске површине. Овај необичан пожар је настао услед ерупције једног подморског вулкана.
- 19 — Два и два нису увек четини. Ако додате 2 литра воде на 2 литра алкохола мешавина неће да износи 4 литра. Кад помешате етил алкохол с водом настаје извесно згуњивање молекуларних честица у овој хемиској комбинацији. Целокупна запремина мешавине биће за 4% мања од њених састојака.
- 20 — Највећи инект, за који се до сада зна, био је велик седамдесет сантиметара и живео је у пренетојско време. Научно му је име Meganura Monna.

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ

- Хоризонтално: 1) Буна 3) Ашов, 6) Зид, 8) Фушта, 9) Легат, 11) Уцена, 14) Хлоп, 15) Крапа, 16) Искит, 23) Вепар, 24) Итака, 25) Мрс, 26) Жера, 27) Дана.
- Вертикално: 1) Бифе, 2) Нант, 4) Пута, 5) Вата, 6) Заји (Иван), 7) Длан, 10) Зло, 11) Ури, 12) Акт, 13) Сме, 17) Стрм, 18) Ибне, 19) Свеж, 20) Шпаг, 21) Фаза, 22) Баца.

Снимање филма »Акробат«

Увек је занимљиво посматрати снимање филмова, занимљиво сазнати појединости о снимању неког великог филма, видети шта се дешава иза кулиса. Да би задовољили жељу љубитеља лепих филмова објављујемо атељејски снимак из новог не-

мачког филма »Акробат«. Главне улоге играју чувени акробата Ривел и Клара Тободи. У овом одлично режираном филму — чији је сиже живот артиста и акробата — има читав низ узбудљивих сцена испреплетаних историјом једне дирљиве љубави.

Ево како изгледа у самом атељеу тренутак када је главни јунак филма »Акробат« Орландо (Ривел) страсно пољубио певачицу Моникку (Клара Тободи). Филмска камера је, као што се види, у њиховој непосредној близини.

(Снимак: Југоисток филм)

Историјске и друге анекдоте

РИХАРД ШТРАУС И ОСЕТЉИВА ПЕВАЧИЦА

За време неке важне пробе, чувени композитор Рихард Штраус је већ у неколико махова морао да прекида због једне те исте чланице ансамбла која је стално грешила у певању. Савлађивао се док је могао, па је најзад рекао доста љутито:

— Госпођице Н., па Ви данас стално грешите!

— Зар ја?! — увређено одврати сујетна млада уметница. — Треба да знате да ја уопште не грешим, господине мој! Имам ја финије ухо него многи и многи капелник од гласа!

На то се Штраус иронично поклонио и рекао:

— Кад је тако, госпођице, изволите од сад да певате — ухом!

»ЗАР ВАМ ЈЕ ТО ТРЕБАЛО?«

Једном је канцелар Бизмарк затражио неке податке од неког вишег чиновника грађанског реда при Министарству војске. Тај чиновник или није био тачно разумео шта се тражи од њега или тог дана није био оран за посао, тек Бизмарк је био незадовољан одговором. Вратио је акт пошљаоцу, додајући: „Глупост! Којешта!“

Чиновник је сматрао да је лично увређен и упутио је службеним путем рапорт министру војске којим се жалио на напомену државног канцелара. Министар војске је упутио тај рапорт канцелару: „с учтивом молбом да изволи примити знању“.

На то је Бизмарк позвао у канцеларство „дубоко увређеног“ чиновника и рекао му је доброћудно:

— Зар Вам је то требало? Испрва смо за Вашу глувост знали само нас двојица, а сад зна за њу цело Министарство војске!

ФОТО АПАРАТЕ

ДОГЛЕДЕ, МАШИНЕ ЗА ПРАШИНУ, ВЕНТИЛАТОРЕ, ПОРПУЛАН, ТЕПИХЕ, ЗЛАТНЕ СТВАРИ ОДМАХ ПОНУДИТЕ ПО НАЈВЕЋИМ ДАНАШЊИМ ЦЕНАМА НОВОЈ ФИРМИ

„Х У М“

испод „Србије“

Балканска 13. — Тел. 25-370

38660. 4-5

ХАЛО!

СТАНОВНИЦИ НАСЕЉА КРАЉА АЛЕКСАНДРА

Велики избор дечијих играчака, помаде, пудера, колоњске воде, браховог уља и разне друге ситне робе добићете по максималној цени код нас

ВОЈИСЛАВ СИМИЋ

Краља Александра 279 (преко пута Гајине кафане). 38674. 1-1

ЗЛАТАН НАКИТ СТАРИ И НОВИ КУПУЈЕМ:

Дијаманте крупније, брилијанте све величине, златне зубе, бурме, прстење, минђуше, брошеве, бразлетне, панце, сатове златне, сребрне и металне само исправне и од бољих познатих марака; старо злато оштећено, излизано, поломљено и горело сваку количину, купујем сребрне есцајге и остале исправне предмете од сребра купује и највише плаћа. Бесплатно процењује и на захтев процењене вредности исплаћује одмах позната фирма

»ВРАЧАР«

власник МИЛИВОЈЕ М. МИТРОВИЋ

Београд — Папипупска бр. 6. — Дорћол, Дорћолска пијаца. Тел. 28-706.

38673. 1-1

Златан накит

НЕ ПРОДАЈТЕ А ДА НЕ ПОНУДИТЕ НА ПОСЛЕТКУ И ФИРМИ КОЈА НАЈВИШЕ ПЛАЋА.

»ШАЈКА«, Кн. Павла 50

38677. 1-1

Златан накит

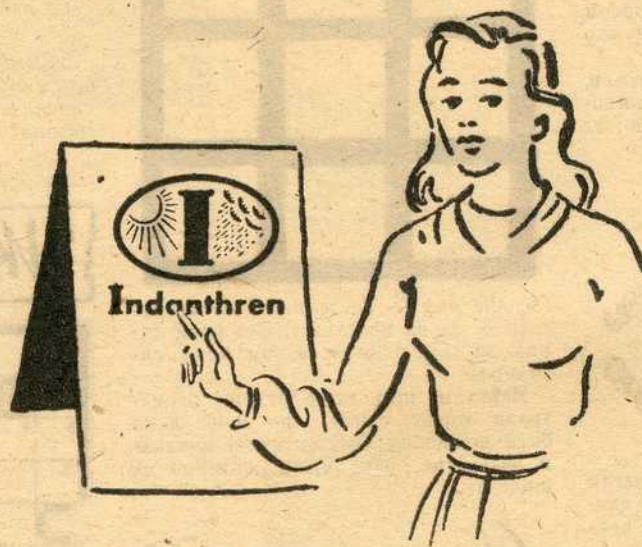
СВЕ ЗЛАТНЕ И СРЕБРНЕ ПРЕДМЕТЕ купује и највише плаћа

»Град — Равно«

Масарикова бр. 4 палата Официрска задруга. — Телефон 28-035.

38675. 1-2

О Г Л А Ш У Ј Т Е У К О Л У

Ваше поверење заслужује

Индантрен

Широм целог света позната Индантрен-значка јамчи

за ненадмашену постојаност боја

ДЕЧЈЕ ВОЛОВО

ЗА ДЕЦУ, ДА СЕ РАЗОНОДЕ И ПОУЧЕ

Вршица

Две машине у две стране села
зује већ целу недељу и дању
и ноћу. Дању приклекло врело
сунце а ноћ кратка брзо прође, и ве-
лика усипана гламња опет се појави
на плавоме небу, на оној кинти цело-
га дана. На раскрсницама стогови од
снопова. По путу растурена жута
слама.

Једна је машина већ три дана на
гумну у Бркињском крају. Мотор не-
прекидно брекће, дреш зуји као у за-
носу, златна пшенична зрна пуне ца-
кове и кола. Људи се радосно осмежу-
ју. Нов хлебач је стигао и сад се зби-
ра на гумњу.

Последњи стог тешких пуних снопо-
ва био је газда-Јовин, на кад је по-

што смо могли брже. Али се није мо-
гло. Сами смо ја и дете. Изгубосмо!
И једва тек сад сиђосмо. Ја вас пре-
клињем, људи божји, овршите ми ово
мало пшенице. Без хлеба сам. Једва
сам дочекала да ми то стигне.

— Да јој овршимо, — предложи га-
рвин машиниста.

— Како хоћете, — незадовољно се
јави деда-Драгин син, што је чекао
са воловима у јарму. — Напоследку,
овршите јој. Али с киме ћете? Она
нема раднике. Ко ће да јој помогне?
Машиниста је слегнуо раменима.

— Станко, Пера, Јова и Диле, изваља-
ли се по растуреној слами, сити се
наиграли, на прилици другу Кића ко-
ји је стајао пред кравима, и разгова-
рали се са њим.

— Сине Кићо! — звону га мајка.

— Ој, нано, — одазва се Кића.

следњи сноп улетео у отворена уста
дреша, машиниста је већ једним по-
кретом руке успорио брзину мотора.
Пуни цакови бацали су се на вагу.
Прашина се спуштала из ваздуха.
Вршај на Бркињском гумњу био је ти-
ме завршен.

Дечаци су се журили по растуреним
бреговима од сламе.

На канији су се указала кола пато-
варена сноповима. Испред говеда жур-
но је измицао мали Кића Станојевић,
а мајка је са стране гонила краве да
што пре убу у дворште. Мотор је већ
престајао да ради и сасвим губио
снагу.

— Зар сад да наиђеш, забога жено,
кад смо већ готови? — упита је ма-
шиниста.

Сирота жена збуњено је ћутала.

— Шта сад да радимо? — поново је
упита машиниста. — Ево, они деда-
Драгини дошли су са воловима и че-
кају нас већ нео сат да би нас пре-
бацили на њино гумно.

— Јест. — јави се деда-Драгин син.

— Ми чекамо машину већ нео дан и
нећемо више никога да пропунтамо.

— Нисам могла раније. Верујте ми,
— правдала се жена. — Журили смо

За мале цртаче

За оне мале цртаче који, поред жеље,
имају мало и дара за цртање, дајемо
овај веома лепи пример. Покушајте да
га нацртате увеличаног. С мало стипље-
ња, усепете и добићете лепу сличину
коју ћете моћи поклонити мами или тати.

— Знате шта, другови? — јави се
Пера. — Хоћете ли нешто да урадимо?
— Хоћемо, хоћемо! Да чујемо, —
повикаше сви.

— Да чујете: од сутра ћемо да иде-
мо с гумна на гумно и да сложимо и
братски помогнемо и осталим нашим
друговима и другарицама чији су оче-
ви у заробљеништву.

— Хоћемо, хоћемо! — радосно пови-
каше сви у глас.

— И ја ћу с вама, — јави им се и
Кића.

Две машине бректаше су у две стра-
не села а вредни вршидбари помага-
ли су својим друговима и другарица-
ма и били су задовољни...

Са њима је до краја био и Кића.

Стојан Стајић

Скривалица

На 'дириуса су побегле четири круне
животиња: један слон, један лав, један
тигар и један леопард. Нису далеко одбе-
гле — само треба мало вештице ово де-
тих времена.

Зашто се ладолез обавија око стабла

Ладолез је ладолез прекривао
земљу. Растао је и ширио се
уврашавајући пуну земљу
својим плавичастим чашницама и ма-
кад није желео да се неће у вис.

Недалеко од једног таквог ладоле-
за, било је дрво на којем је савила
гнездо једна шева. Птица је имала
младунче које није могла да се покре-
не на свет гнезда јер је имале једно
крило оломљено. Сваке вечери, при
повратку свом гнезду мама шева је
крчала свом детету о шумама, ле-
вадама, нољима а највише о плавич-
частим цветовима ладолеза који је
растао недалеко од њих. Тада би ма-
ла птичица уздицала: „Ох, како бих
желела и ја да видим те лепе црсти-
ће!“

Ладолез је то чуо. И он је желео
да види малу шеву и да је располо-
жи у њеном усамљеном гнезду. Раши-
рио је своју врећу до стабла; тада је
почео да се обавија, хватајући се за
кобу, затим за гране док није стигао
до шевиног гнезда. Угледавши дивне
цветице ладолеза, рањено младунче,
заљепиша својим здравим крилом и
поче да цвркуће. Ладолез је исплео
око гнезда своје вите гране пуне цве-
това. Сваког јутра, при првим сунче-
вим зрацима, плавичасте чашнице су
се отвариле и појиле малу шеву слат-
ком росом. Од тог времена, ладолез се
обавија око стабла.

И. Л.

Мија и Змија

Мија је увице
крицао:
„Зале, мама!
Гледај, тато!
Види, сине!
Види, бате!
Нагледајте
нашег Мију
наше дужи
грдицу змију!“

Тата га је гледао,
смејао се, смејао:
мама га је гледала,
смејала се, смејала:
и бата и сека,
и нукуснх зека,
и вука и мама,
и још два најца

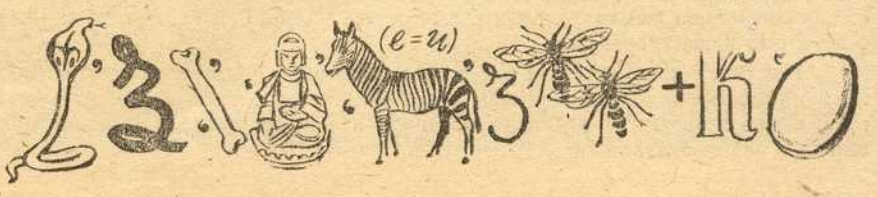
сви су га гледали
и слатко се смејали.
И његови другови
смејали се сви
и ја сам се смејао,
смејте се и ви.
Чаме је то Мија
засмејао нас,
на се тако слатко
смејао на глас?
(Паслутили већ сте
да ту, богме, посла
нису сасвим чиста).
Дакле, то је била —
не змија — већ глицера!
М. ВАСКИН

У једном потезу

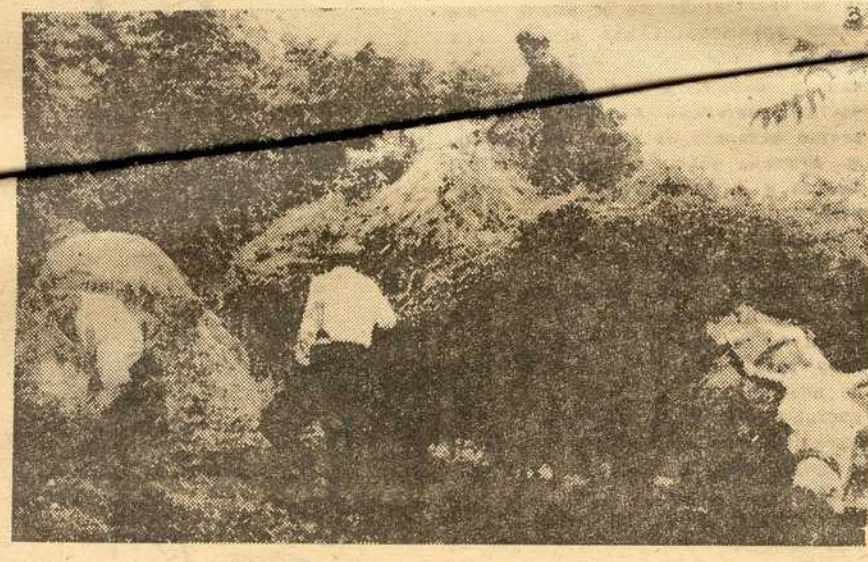
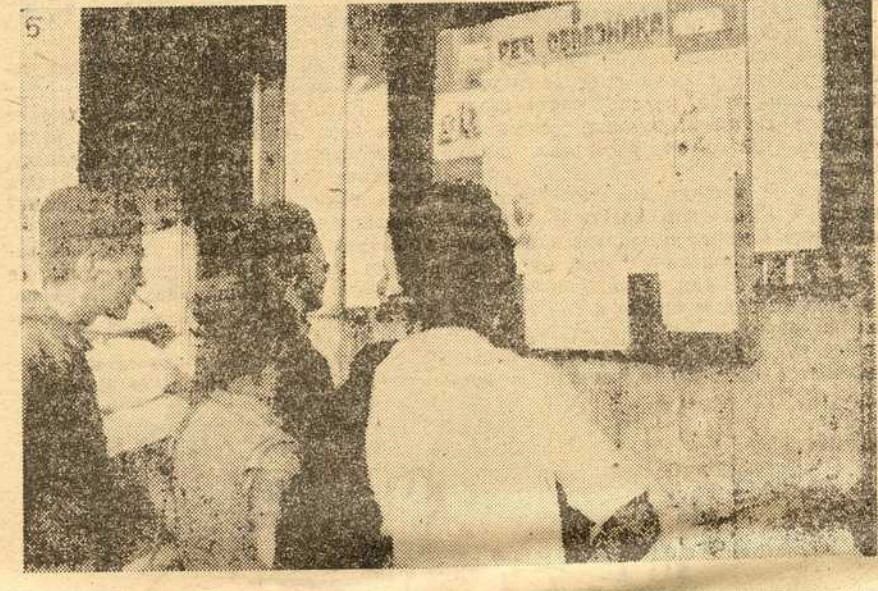
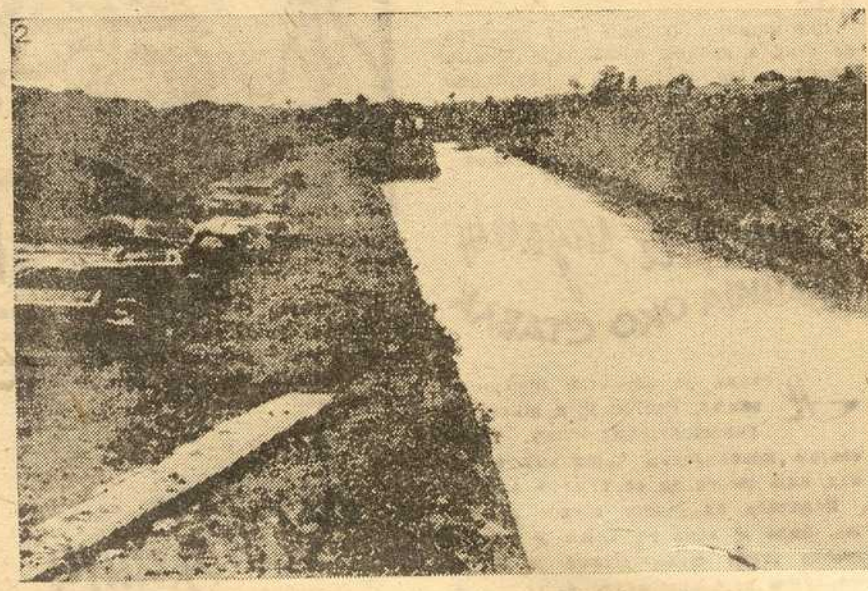
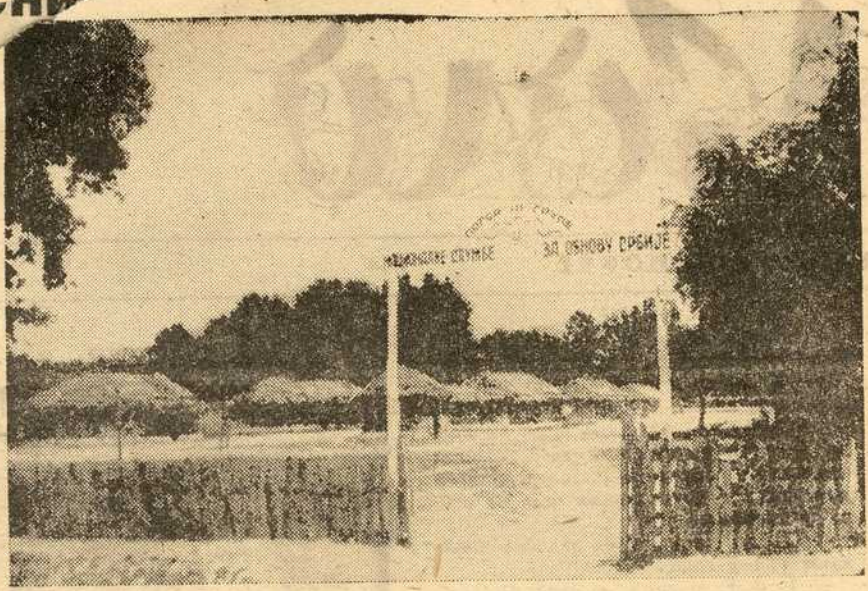

Ако будете неколико тренутака важли-
во гледали овај цртеж, моћи ћете одмах
и сами да га нацртате и то у једном по-
тезу. Покушајте и сигурно ћете успети.

РЕБУС

(б)ик, Р, И, во, Сј, (р)ед, И, (к)ап, Р,
(з)авор, (к)иц И = и криво сједи, а пра-
во реца.

Узданица Србије

Цвет српске омладине, обвезници Националне службе, показао је и доказао своју вредност. Младићи, наша узданица, на делу су доказали своје српство, своју приврженост отаџбини, своје прегалаштво, свој занос и националну свест. У све што су радили, они су унели и уносе младалачки полет, свежину и вољу. Они су превасходни доказ воље, доказ да се вољом и прегалаштвом могу извршити и они тешки послови на које иначе нису навикнути. И тако је Национална служба постала школа енергије.

Младићи из свих крајева Србије, припадници разних година, имају знатне заслуге на свестраним и плански сprovedеним радовима на обнови Србије. Они су вршили најразноврсније послове, увек истом спремношћу и увек са истим одушевљењем. Нису клоунали и не клоне, јер знају шта њихов рад значи, јер су свесни свега онога што су учинили и што се чини да би Србинову отаџбину што боље и што више унапредили.

Низ слика показују разне видове рада обвезника Националне службе, пружају убедљиве призове разновреног, али увек преданог, увек добро изведеног рада. Слике показују да су младићи радили као прави пионири, као пионири велике и лепше будућности.

1 — Да нема табле правилног облика тако читко и симетрично исписане над главним улазом у логористичке обвезника Националне службе у селу Дубљу човек би помислио да се нашао усред колиба каквог афричког села. Али то није у Африци, већ у питојој Мачви. У селу Дубљу обвезници су сами себи подигли обиталишта, спортска игралишта и све то оградиле.

2 — Обвезници Националне службе у Параћину извршили су проширење корита реке Црнице и тиме спасли околину од поплава.

3 — Два обвезника Националне службе помажу селацима да утовари несоршено жито. Много је таквих примера усрдне помоћи.

4 — У Ваљеву обвезници су калдрмисали неколико улица.

5 — Да би се задовољила и духовна страна живота обвезника Националне службе уређивали се по радним јединицама зидне новине.

6 — Младост је неусмирена у животној снази и радости. Иако заморена теренским радовима она је увек спремна да часове одмора испуни разним спортским приредбама, играма, и утакмицама. Ведрог лица обвезника, као што се види, прате развој импровизиране боксерске утакмице.

(Снимци: Приватна својца)

Париска летња мода

Парижанка остаје на гласу због свога шарма и елеганције и онда када нема новог материјала, иако је сукопа и блуза свакако преживела најмање два лета.

(Снимак: В. Ф. А.)

О свету и сварењу

МЛЕКО И СЛАНИНА ОД — ДРВЕТА И ТРЕСЕТА

Немачки истраживачи, захваљујући примени једног биолошког открића, показали су потпуно нове путеве пољопривредне исхране. Ови истраживачи су притом били руковођени чињеницом, да разни живи организми могу да извесне материје претворе у беланчевину и маст. Реч је о таквим материјама које као храна нису досад уопште ни долазиле у обзир. Немачки биолози одгајили су једну досад непознату гљиву, која се храни такозваним материјама лигнина. Овога лигнина дрво садржи око 30% своје целокупне масе. После разних експеримената постигнуто је да се ново пронађена одгајена биљка ка лигнин потпуно преобрати у беланчевину, а да притом не оштети целулозу, важну за друге сврхе.

После ових постигнутих успеха у лабораторији, није било више тешко да се стечена знања практично потврде. Ускоро су одгајене бујне културе гљива од лигнинских материја, које су у неограниченом броју стајале на расположењу. Тиме је пронађена нова, пуна беланчевине храна од ванредног значаја за исхрану. На томе су засновани покушаји храњења крavia показали, да се захваљујући овој храни однегованих гљива могу не само количине млека повећати, већ и проценат масти у млеку. Овај проналазак показао се као одличан и при гојењу свиња. Оваквом исхраном скраћује се време гојења и тиме повећава продукција стоке за храну.

Према томе попопронађени извор, из кога ће се у будуће добити млеко и сланина, није ништа друго до — дрво и тресет.

ОДАКЛЕ ИМЕ АМБАСАДОР

Дипломатски претставници великих сила у страним државама називају се амбасадорима. Звање везано са много части и много одговорности. Међутим, по рекло те речи је више него скромно. Реч амбасадор постала је од латинске речи амбактус, која је означавала слугу са специјалним задатком да врши набавке за свога господара.

ВЕЛИКИ ГУРМАНИ

Од свих животиња, које се налазе у зоолошким вртovima, најтеже је исхранити змије, јер су они највећи провирани хране и неће да је узимају чим им се не свиди. Тако је једна кобра у берлинском зоолошком врту хтела да једо само маде црне змије које су скупе, јер када се на велико купују коштају око пет стотина динара комад. А овој кобри било је потребно пет до шест таквих змија за дневни оброк. Тако се дошло до тог навадока, да исхрана слона мање стаје него ове змије гурманке.

ДАНАС ЉУДИ ЖИВЕ ЗНАТНО ДУЖЕ НЕГАДА

Често се чује да су данас људи знатно слабији него некада. Међутим, то ни најмање није тачно, јер је утврђено да за последњих неколико векова људи из Европе у стотине постају све јачи и отпорнији и то у првом реду захваљујући све већим удобностима живота. Позитивно се зна да је неколико векова раније велики број младих људи умирао просто зато што није имао довољно неге и што је према томе био толико неопоран да је страдао приликом прве болести.

Једна статистика утврдила је да је просечан век човека у Старом веку био 18 година. Нешто касније у Француској је просечни век износио 29 година. Године

1789 просечан век износио је 32 године. У години 1825 просечан век био је 35 година, а у 1911 години већ 46 година. Док данас просечан век једног човека износи 50 година.

Другим речима, просечан век једног човека данас је два пута дужи него пре две стотине година...

ГДЕ СУ НЕСТАЛЕ СТАРЕ БОЛЕСТИ

Откуда је света познато је да су људи страдали од разних болести. Данас се само може чути од неупућених да многих старих болести сада више нема, док су се јавиле многе нове. То веровање није потпуно тачно, јер су се многе старе болести занета изгубиле, али су многе и остале до данас. Једино су сада познате под другим савременим именом.

Тако је болест, која се некада звала патра светого Антонија, у самој ствари данашњи тифус, а болест светог Елтропа ствари је данас водена болест. Они који су некада патили од такозване „божанске“ болести, данас се просто зову епилептичари. Једно некада скоро поетско име болести, болест свете Балде, замењено је сада потпуно прозаичним именом: лудило.

ЦРВЕНА КРВНА ЗРЊЦА

Црвена крвна зрнца толико су мала да изнесу у пречнику седам до осам хиљадиних од милиметра. Да би се покрила површина од једног квадратног милиметра, потребно је хиљаду и четврт стотине таквих зрнца. Али баш зато што су тако ситнуша, она су многобројна. Рачуна се да један одрастао човек има 25 трилиона црвених зрнца. Када би се сва та зрнца поређала једно иза другог добила би се пантљика дугачка скоро двеста хиљада километара.

ИЗВЕСНЕ МИРИСЕ ДОБИЈАМО ОД ЖИВОТИЊА

Извесне мирисе добијамо од животиња. Тако се познати мирис мошусе добија од једне нарочите врсте коза, зване мошусе, које живе у планинским деловима Кине, Тибета и Тонкина. Овај кози врло је слична европској кози. Коца лупи једну врету течности која има изванредно фин мирис, који се прерађива и продаје под именом мошусовог мириса.

Такозвана тибетска мачка, која живи у једном делу Африке, такође даје једну врету мириса, који је јако сличан мошусу.

Једна врста китова, који су познати под именом пот (могу да буду дугачки и по двадесет и пет метара), и који живе нарочито у северним морима, снабдева поморске мирисом који је познат под именом „амбр гри“. Један једини пот може да да двадесет до педесет килограма слези која је сакупљена у једној нарочитој кеси. Та слез, која се касније прерађива, даје у ствари скупоцени мирис, толико скупоцени да није без претеривања речено да кеса са мирисом, која се налази у врету, вреди онолико колико би вредела да је од злата и толико тешка.

КОЛИКО СЕ ЗВЕЗДА МОЖЕ ВИДЕТИ ГОЛИМ ОКОМ

Колико се звезда може видети голим оком, наравно, у првом реду зависи од тога да ли су очи добре и здраве. При осредњем виду рачуна се да се може голим оком видети око 1500 звезда. Међутим, мало општрији вид може да запази теоретски око 14.000 звезда. По не мислите да је то нешто врло много. То је управо смешно мало када се има на уму да само у кумовској Слами има 36 милиона звезда...

КРОЗ ЗЕМЉУ

Врлина ми се...

Велика је даљина која нас раздваја. Видети те не могу преко тол'ких гора. Ал' већа је љубав, што нам душе спаја. Она увек шапће: „Тако бити мора“.

Ниси ти једини, другови су с тобом. И њих неко чека, а не тебе само. Молите се Оном, ког зовете Богом. Ништа није вечно, сви то добро знамо.

Као и све друго, и ово ће проћи. Са мислима на те, милост друга свог. Знај, да једно срце, куца у самојни. Усамљено зато, што те силно љуби.

Чекају те драги, по дану и ноћи. Са мислима на те, милост друга свог. Та ти мораш једном дому нашем доћи. Ја верујем у то, јер добар је Бог.

Јованка Велић

Крушевац, августа 1943.

Клисура Моравице код Ариља.

„Кроз планину“ (Мотив с планина Свог Рудишта на Копачику).

(Снимци: ввж. Р
Стефановић)

КАЛЕНДАР

КОМО
ХУМОР

МОГА КОМШИЈЕ

НЕДЕЉА, 1 АВГУСТ

Синоћ наша сусетка виче с прозора своју ћерку, која се пење близу куће завукла под сеновитом лицом:

— Јованка шта радиш ту напољу?

— Боже, мама, ништа не радим. Посматрам месец!

— Слушај кажи ти том месецу нека хвата маглу да га не ухвати полициски час, јер још десетак минута има до десет!

ПОНЕДЕЉАК, 2 АВГУСТ

Ухватио, у нашем комшилуку, баштован неког дечка у воћњаку, како седи на брескви и једе воће, па се развикао:

— Је ли ти, шта тражим тамо горе?

— Ништа, чико. Тражим воће које је пало на земљу!

— Па, зар га на дрвету тражим, ти... ти...

— Па, одавде се боље види!

УТОРАК, 3 АВГУСТ

Хвали се јуче она наша младина из сусетства госпа комшиници:

— Јао, да знате госпоно комшинице како је мој муж заљубљен. До ушпију...

— Ју, а у кога то? — као изненади се госпа комшиница и пресе-че пенскусу сусетку.

СРЕДА, 4 АВГУСТ

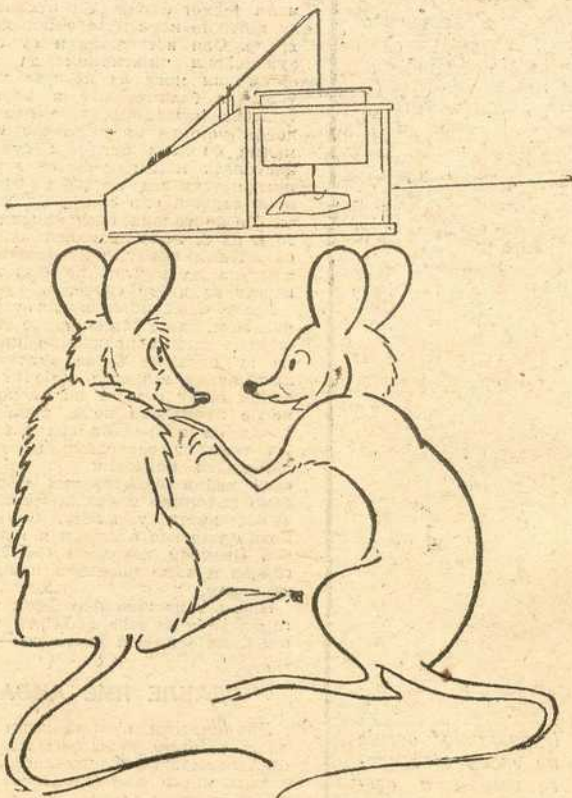

У нашем комшилуку лом. Жале се суседи на неког комшиског пса који по целу боговетну ноћ лаје, а жале се и на једну дамицу из наше куће која по цео боговетни дан свира на клавиру. Нарочито дигла га-

ламу једна наша сусетка, која чак предлагала да се сазове збор свих кирајџија па да се ствар реши.

Међутим, умешала се госпа комшиница и предложила да се спор овако реши:

— Пас ноћу да буде одвезан, па неће ни лајати, а оној дамици да везују дању руке да не свира... И биће тишина...

— Видиш? за нас имају сланине... а, причају како немају ни за лек...

ЧЕТВРТАК, 5 АВГУСТ

— Је ли Мико — пита госпа комшиница јуче госп комшију — је ли истина да међу овим авијатичарима англоамеричким што бомбардују цркве, болнице и мирно становништво има и црнаца?

— Па сви су црнци.

— Како сви?

— Тако лено и они црни и они бели црнци су својих госа и јеврејског капитала.

ПЕТАК, 6 АВГУСТ

Прича госп комшија како је онамад седео у друштву једног нашег прослављеног позоришног уметника па им он причао које је све улоге тумачио у својој дугој и славној каријери. Одједном један ће из друштва рећи:

— Па то, значи, не постоји уопште нека улога коју ви нисте играли?

— Па, није баш тако... Ево, па пример, нисам играо девицу од Орлеана!

СУБОТА, 7 АВГУСТ

Пресрео госп комшију јуче неки човек у дворишту па га пита за оног нашег суседа за којег нико не зна од чега живи:

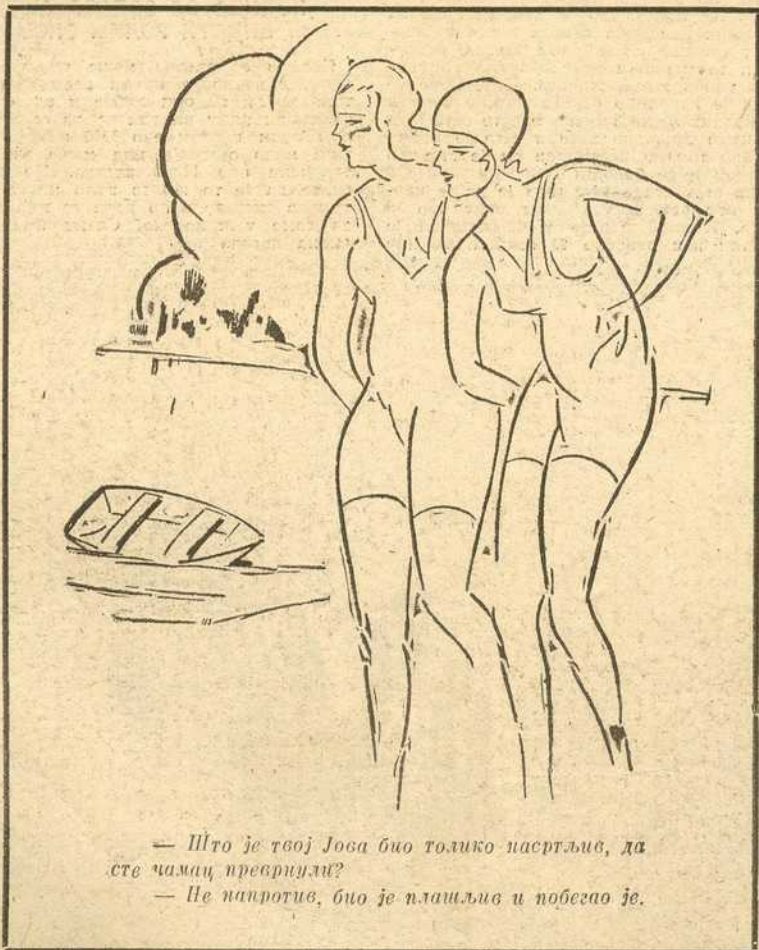
— Да ли станује ту господин Н. Н.?

— Станује. А, шта хоћете од њега?

— Па има да врати неки дуг!

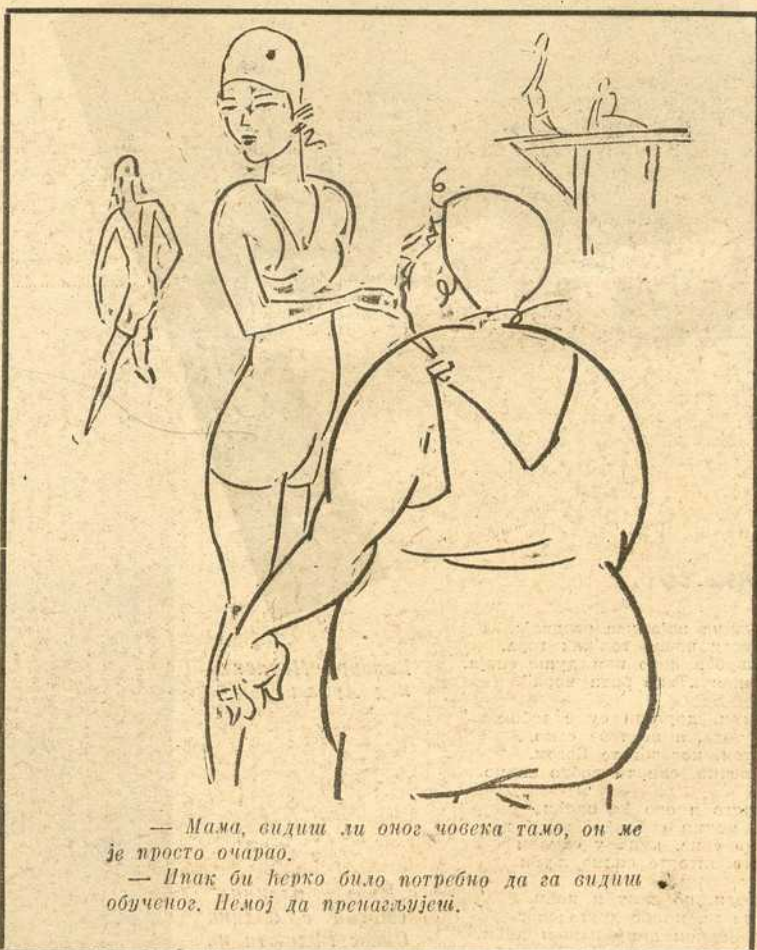
— Е то онда мора бити неки други, јер овај не враћа ником ништа!

М-Н

— Што је твој Јова био толико насртљив, да сте чимац преврнули?

— Не напротив, био је плашљив и побегао је.

— Мама, видиш ли оног човека тамо, он ме је просто очарао.

— Ипак би ћерко било потребно да га видиш обученог. Немој да пренагљдиш.